

SEANCES DU MARDI 1er MARS 1994
 VERGADERINGEN VAN DINSDAG 1 MAART 1994

MATIN

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 1255.

EXCUSE:

Page 1255.

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi portant des dispositions sociales.

Discussion générale. — *Orateurs*: M. Anthuenis, Mme Maximus, MM. Dighneef, Truyen, Verreycken, Mme Herzet, MM. Wintgens, Jonckheer, p. 1255.

APRES-MIDI

SOMMAIRE:

EXCUSE:

Page 1269.

COMMUNICATIONS:

Page 1269.

1. Cour d'arbitrage.
2. Cour de cassation.
3. Cour des comptes.
4. Parlement européen.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1993-1994
 Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1993-1994

OCHTEND

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 1255.

VERONTSCHULDIGD:

Bladzijde 1255.

ONTWERP VAN WET (Beraadslaging):

Ontwerp van wet houdende sociale bepalingen.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heer Anthuenis, mevrouw Maximus, de heren Dighneef, Truyen, Verreycken, mevrouw Herzet, de heren Wintgens, Jonckheer, blz. 1255.

NAMIDDAG

INHOUDSOPGAVE:

VERONTSCHULDIGD:

Bladzijde 1269.

MEDEDELINGEN:

Bladzijde 1269.

1. Arbitragehof.
2. Hof van cassatie.
3. Rekenhof.
4. Europees Parlement.

- 5. Rapport sur l'intégration européenne.
- 6. Entreprises publiques économiques.
- 7. Objecteurs de conscience.

PETITION:

Page 1270.

COMPOSITION DE COMMISSIONS (Modifications):

Page 1271.

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 1271.

M. Ulburghs au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « le retour du président élu Aristide et la position de la Belgique par rapport à celle des Etats-Unis ».

M. Ulburghs au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur « l'assouplissement et l'accélération de la procédure de naturalisation ».

M. Geens au Premier ministre sur « la transgression manifeste de la loi par la Société régionale wallonne du transport (SRWT) lors de la commande de 278 autobus, et l'attitude du Gouvernement fédéral en la matière ».

M. Benker au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « le contrat de sécurité pour la ville de Verviers ».

M. Hasquin au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur « l'intérêt qu'il y aurait à modifier l'article 182 de la Constitution relatif à la subordination des cultes et de la laïcité ».

M. Loones au ministre des Finances sur « ses déclarations offensantes envers le mouvement flamand, à l'occasion de la concession du 'Boyau de la mort' à Dixmude ».

Mme Dardenne au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « l'utilisation de mines anti-personnel ».

M. van Weddingen au ministre des Finances sur « la banque de données illégale de l'Inspection spéciale des impôts ».

M. Vaes au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur « les liens entre le plan global, la lutte contre l'exclusion et la politique du logement ».

M. Cuyvers au ministre des Affaires sociales sur « des mesures visant à un meilleur remboursement des soins palliatifs par l'INAMI ».

M. Vermeiren au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques sur « l'état d'avancement de la construction du TGV en Région flamande ».

M. Cuyvers au ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement sur « les mesures destinées à réduire la consommation de tabac en Belgique et dans l'Union européenne ».

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi portant des dispositions sociales.

Discussion générale (Reprise). — *Orateurs*: MM. Snappe, Lenssens, Valkeniers, Desmedt, Stroobant, p. 1272.

Rapport fait au nom de la commission des Affaires sociales. — Affaires sociales. — Discussion générale. — *Orateurs*: M. De Roo, rapporteur, Mme Buyle, MM. L. Martens, Meesters, Moens, Mme Delcourt-Pêtre, M. Baise, p. 1285.

- 5. Rapport over de Europese integratie.
- 6. Economische overheidsbedrijven.
- 7. Gewetensbezwaarden.

VERZOEKSCHRIFT:

Bladzijde 1270.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES (Wijzigingen):

Bladzijde 1271.

INTERPELLATIES (Verzoeken):

Bladzijde 1271.

De heer Ulburghs tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over « de terugkeer van de verkozen president Aristide en de houding van België ten aanzien van het standpunt van de Verenigde Staten ».

De heer Ulburghs tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « de versoepeling en versnelling van de naturalisatieprocedure ».

De heer Geens tot de Eerste minister over « de klaarblijkelijke wetsovertreding door de Société régionale wallonne du transport (SRWT) bij de bestelling van 278 autobussen en de houding van de federale regering ter zake ».

De heer Benker tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over « het veiligheidscontract voor de stad Verviers ».

De heer Hasquin tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « de wenselijkheid om artikel 182 van de Grondwet te wijzigen, dat betrekking heeft op de subsidiëring van de erediensten en de niet-confessionele organisaties ».

De heer Loones tot de minister van Financiën over « zijn beledigende uitslatingen tegenover de Vlaamse beweging, n.a.v. de concessie van de 'Dodengang' te Diksmuide ».

Mevrouw Dardenne tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over « het gebruik van anti-personenmijnen ».

De heer van Weddingen tot de minister van Financiën over « de illegale gegevensbank van de Bijzondere Belastinginspectie ».

De heer Vaes tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « de band tussen het globaal plan, de strijd tegen de uitsluiting en het huisvestingsbeleid ».

De heer Cuyvers tot de minister van Sociale Zaken over « de maatregelen om de palliatieve zorgen aan patiënten beter terug te betalen via het RIZIV ».

De heer Vermeiren tot de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven over « de stand van zaken met betrekking tot de aanleg van de HST in het Vlaams Gewest ».

De heer Cuyvers tot de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu over « de maatregelen om het tabaksgebruik in België en in de Europese Unie terug te dringen ».

ONTWERP VAN WET (Beraadslaging):

Ontwerp van wet houdende sociale bepalingen.

Algemene beraadslaging (Hervatting). — *Sprekers*: de heren Snappe, Lenssens, Valkeniers, Desmedt, Stroobant, blz. 1272.

Verslag uitgebracht namens de commissie van de Sociale Aangelegenheden. — Sociale Zaken. — Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heer De Roo, rapporteur, mevrouw Buyle, de heren L. Martens, Meesters, Moens, mevrouw Delcourt-Pêtre, de heer Baise, blz. 1285.

PROPOSITIONS (Dépôt):

Page 1299.

M. De Croo. — Proposition de loi modifiant la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire en ce qui concerne le cadre du personnel du parquet du procureur du Roi d'Audenarde.

MM. Verreycken et Buelens. — Proposition de loi insérant un article 383bis dans le Code pénal et un article 82bis dans la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, en vue de réprimer la fabrication, la diffusion et la possession d'images pornographiques impliquant des enfants.

M. Loones. — Proposition de déclaration de révision de la Constitution.

M. Arts. — Proposition de révision de l'article 151 de la Constitution.

M. W. Martens. — Proposition de modification de l'article 62bis du Règlement du Sénat.

SOIR

SOMMAIRE:

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi portant des dispositions sociales.

Rapport fait au nom de la commission des Affaires sociales. — Affaires sociales. — Discussion générale (Reprise). — *Orateurs*: Mme De Galan, ministre des Affaires sociales, MM. Valkeniers, Lenssens, p. 1301.

Discussion et vote d'articles, p. 1304.

A l'article 3: *Orateur*: M. Valkeniers, p. 1305.

A l'article 14: *Oratrice*: Mme Herzet, p. 1307.

A l'article 34: *Orateurs*: M. Pataer, M. De Roo, rapporteur, Mme De Galan, ministre des Affaires sociales, p. 1314.

Aux articles 53, 60 et 61: *Oratrice*: Mme Herzet, p. 1318, 1319 et 1320.

Aux articles 106 à 112: *Oratrice*: Mme Herzet, p. 1320.

Emploi et Travail. — Discussion générale. — *Orateurs*: M. De Roo, rapporteur, Mmes Van Cleuvenbergen, Delcourt-Pêtre, Maximus, M. Pataer, Mme Smet, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 1324.

Discussion et vote d'articles, p. 1332.

A l'article 73: *Orateurs*: Mme Buyle, M. Pataer, Mme Herzet, M. De Roo, rapporteur, p. 1334.

A l'article 135: *Orateurs*: MM. Lenssens, De Roo, rapporteur, Mmes Maximus, Herzet, Mme Smet, ministre de l'Emploi et du Travail, M. Pataer, p. 1344.

A l'article 136: *Orateurs*: MM. Pataer, De Roo, rapporteur, Mme Smet, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 1346.

Pensions. — Discussion et vote d'articles, p. 1347.

VOORSTELLEN (Indiening):

Bladzijde 1299.

De heer De Croo. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting, wat de personeelsformatie van het parket van de procureur des Konings te Oudenaarde betreft.

De heren Verreycken en Buelens. — Voorstel van wet houdende invoeging van een artikel 383bis in het Strafwetboek en van een artikel 82bis in de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, strekkende tot het bestraffen van aanmaak, verspreiding en bezit van kinderpornografische voorstellingen.

De heer Loones. — Voorstel van verklaring tot herziening van de Grondwet.

De heer Arts. — Voorstel tot herziening van artikel 151 van de Grondwet.

De heer W. Martens. — Voorstel tot wijziging van artikel 62bis van het Reglement van de Senaat.

AVOND

INHOUDSOPGAVE:

ONTWERP VAN WET (Beraadslaging):

Ontwerp van wet houdende sociale bepalingen.

Verslag uitgebracht namens de commissie voor de Sociale Aangelegenheden. — Sociale Zaken. — Algemene beraadslaging (Hervatting). — *Sprekers*: mevrouw De Galan, minister van Sociale Zaken, de heren Valkeniers, Lenssens, blz. 1301.

Beraadslaging en stemming over artikelen, blz. 1304.

Bij artikel 3: *Spreker*: de heer Valkeniers, blz. 1305.

Bij artikel 14: *Spreekster*: mevrouw Herzet, blz. 1307.

Bij artikel 34: *Sprekers*: de heer Pataer, de heer De Roo, rapporteur, mevrouw De Galan, minister van Sociale Zaken, blz. 1314.

Bij de artikelen 53, 60 en 61: *Spreekster*: mevrouw Herzet, blz. 1318, 1319 en 1320.

Bij de artikelen 106 tot 112: *Spreekster*: mevrouw Herzet, blz. 1320.

Tewerkstelling en Arbeid. — Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heer De Roo, rapporteur, de dames Van Cleuvenbergen, Delcourt-Pêtre, Maximus, de heer Pataer, mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 1324.

Beraadslaging en stemming over artikelen, blz. 1332.

Bij artikel 73: *Sprekers*: mevrouw Buyle, de heer Pataer, mevrouw Herzet, de heer De Roo, rapporteur, blz. 1334.

Bij artikel 135: *Sprekers*: de heren Lenssens, De Roo, rapporteur, de dames Maximus, Herzet, mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, de heer Pataer, blz. 1344.

Bij artikel 136: *Sprekers*: de heren Pataer, De Roo, rapporteur, mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 1346.

Pensioenen. — Beraadslaging en stemming over artikelen, blz. 1347.

SEANCE DU MATIN — OCHTENDVERGADERING

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 10 h 5 m.
De vergadering wordt geopend om 10 h 5 m.

CONGES — VERLOF

MM. Boël, pour d'autres devoirs; Désir, à l'étranger, et Vanlerberghe, pour raison de santé, demandent un congé.

Verlof vragen: de heren Boël, wegens andere plichten; Désir, in het buitenland, en Vanlerberghe, om gezondheidsredenen.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

EXCUSE — VERONTSCHULDIGD

M. Goovaerts, à l'étranger, demande d'excuser son absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Goovaerts, in het buitenland.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE SOCIALE BEPALINGEN

Algemene bespreking

PROJET DE LOI PORTANT DES DISPOSITIONS SOCIALES

Discussion générale

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet houdende sociale bepalingen.

Nous abordons l'examen du projet de loi portant des dispositions sociales.

Wij gaan eerst over tot een inleidende algemene bespreking. Daarna behandelen wij de delen Sociale Aangelegenheden, Justitie, Binnenlandse Aangelegenheden, Landbouw en Middenstand.

Nous procéderons d'abord à une discussion générale introductive. Ensuite nous examinerons les volets Affaires sociales, Justice, Intérieur, Agriculture et Classes moyennes.

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de heer Anthuenis.

De heer Anthuenis (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, de wet houdende sociale bepalingen is de juridische vertaling van het globaal plan. Dit globaal plan is een flauw afgietsel van wat een

sociaal pact had moeten worden, al was zo'n sociaal pact toch gedoemd tot mislukken. Bij de oproep tot het goedkeuren van het sociaal pact werd graag verwezen naar andere pacts in de recente geschiedenis, zoals het schoolpact. Elk groot pact kwam echter tot stand door een consensus tussen alle betrokken partijen, ook alle politieke partijen, om ook tijdens de volgende Regeringen overlevingskansen te hebben. Dit maal werd de oppositiepartijen niet eens gevraagd om deel te nemen aan de discussie over een overeenkomst die heel de bevolking aangaat en die van cruciaal belang is voor de volgende decennia.

Ook is gebleken dat werkgevers en werknemers nog niet bereid zijn om het debat over de sociale zekerheid aan te gaan. Werkgevers- en werknemersorganisaties blijken niet meer in staat te zijn om tot een consensus te komen. Dit is juist het verschil met het sociaal pact van 1945, waarnaar zo graag wordt verwezen, waarin vlak na de oorlog werkgevers en werknemers besloten enerzijds tot sociale vrede en anderzijds tot het streven naar de lotsverbetering van de werknemers.

Het globaal plan is verworpen tot een ordinaire sociale programmawet waarin de Regering elk jaar opnieuw maatregelen neemt die meestal, voor de duur van één jaar, de begroting van de sociale zekerheid in evenwicht moeten brengen.

Het globaal plan is in elk geval geen fundamentele hervorming van de sociale zekerheid. Wel kondigt de Regering aan dat op termijn zulk een hervorming moet worden gerealiseerd. Hierbij moet een onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds arbeidsgebonden sectoren waarbij de toekenning van een uitkering gebaseerd is op een individueel recht en anderzijds sectoren die algemene risico's dekken waarbij selectiviteit wordt gehanteerd.

Door de voorbereiding van de hele operatie toe te vertrouwen aan de Nationale Arbeidsraad wordt de hele hervorming op de lange baan geschoven. De vraag rijst of degenen die geweigerd hebben te onderhandelen over een nieuw sociaal pact, bereid zullen zijn hetzelfde onderwerp in de Nationale Arbeidsraad aan te snijden en maatregelen voor te bereiden die hoe dan ook in het eigen vel zullen snijden. De problemen in de koelkast stoppen is een Belgische techniek om moeilijkheden uit de weg te gaan die we nadien dikwijls hebben moeten betreuren.

Bij de inhoud van de sociale programmawet valt vooral het globaal beheer van de financiële middelen van de sociale zekerheid op.

De VLD wijst al verschillende jaren, daarin gesteund door vele andere partijen, op de grote discrepantie tussen de bijdragepercentages van de verschillende sectoren en op de werkelijke financiële noden van bepaalde sectoren. Om de tekorten in de ziekte-

verzekering, in de werkloosheidsverzekering en nu ook in de pensioensector weg te werken, werden de overschotten van de rijke sectoren zoals die van de kinderbijslagen, aangesproken. Deze overheveling gebeurde ofwel rechtstreeks via een koninklijk besluit — later weliswaar bekrachtigd door een wet — ofwel via het Fonds voor het financieel evenwicht. Daardoor werd de financiering van de sociale zekerheid ondoorzichtig. Deze techniek spoorde ook niet aan tot spaarzaamheid omdat de overschotten toch worden afgeroomd en de reservevorming wordt verhinderd. Dit is overigens ook het grootste bezwaar tegen de voorstellen van de Regering.

De Regering machtigt het beheerscomité van de sociale zekerheid om jaarlijks de verdeelsleutel te bepalen om de middelen van de sociale zekerheid te verdelen over de verschillende sectoren. De parameters die bepalend zijn voor de vaststelling van de verdeelsleutel zijn evenwel niet in dit ontwerp opgenomen. Deze opdracht wordt toevertrouwd aan de uitvoerende macht, die *carte blanche* krijgt. Jaarlijks kan zij naar goeddunken de parameters aanpassen.

Volmachten verhinderen het Parlement mee te werken aan de financiële gezondmaking van de sociale zekerheid en toezicht te houden op een correcte verdeling. Het is immers niet ondenkbaar dat de sectoren die zuinig zijn geweest of hun controles hebben verscherpt en daardoor overschotten hebben geboekt, het volgend jaar worden afgestraft. Het aanleggen van reserves zal in de toekomst onmogelijk worden. Had men twintig jaar geleden reserves aangelegd dan zouden de financiële problemen in de sociale sector vandaag minder groot zijn.

De greep van de uitvoerende macht op de verdeling van de geldmiddelen tussen de sectoren wordt nog versterkt door de samenstelling van het beheerscomité en het vetorecht dat deze programmawet het toekent. De toekenning van een dergelijke macht aan vertegenwoordigers van de Regering betekent een machtsgreep op de sociale zekerheid en maakt een feitelijk einde aan het paritair beheer.

Vanaf nu zal de Regering zich dan ook niet meer kunnen verschuilen achter de werkgevers- en werknemersorganisaties wanneer zij haar eigen onmacht wil goedpraten. Zij draagt nu de volledige verantwoordelijkheid voor het financiële evenwicht van de sociale zekerheid. De sociale partners zijn eigenlijk overbodig geworden.

De Regering stelt dat zij een einde wenst te maken aan de ondoorzichtige geldstromen in de sociale zekerheid. Hiertoe voert zij een uniforme werkgevers- en werknemersbijdrage in, waardoor transfers via koninklijke besluiten van de ene naar de andere sector niet langer nodig zijn. Hierbij vergeet men wel de geldstromen die lopen van het Fonds voor het financieel evenwicht naar de diverse sectoren en de geldstromen van overheids- tegemoetkomingen aan de diverse sectoren.

Dit wetsontwerp kent naast de bijzondere crisisbijdrage ook de inkomsten uit bepaalde fiscale maatregelen toe aan het Fonds voor het financieel evenwicht. Het doel van dit Fonds voor het financieel evenwicht is de tekorten binnen sectoren in moeilijkheden op te vangen. De geldstromen vanuit het fonds zullen, gezien de toegenomen financiële middelen, dan verhoudingsgewijs toenemen. Ook het feit dat de Regering nog maar pas heeft beslist om binnen het sociaal-zekerheidsstelsel van de zelfstandigen een Fonds voor het financieel evenwicht op te richten toont dat het haar niet echt menens is werkelijke doorzichtigheid tot stand te brengen. Tegelijkertijd zet deze sociale programmawet de traditie voort dat de overheid met haar betoelagingen gelden rechtstreeks ter beschikking stelt van de sectoren.

Deze programmawet was een gelegenheid om een aantal parameters ter berekening van de verdeelsleutel vast te leggen. De bijdrage kon uniform worden gemaakt en men had zelfs werkgevers- en werknemersbijdragen tot één globale bijdrage kunnen terugbrengen. De verdeelsleutel had men dan kunnen toepassen op alle financiële middelen van de sociale zekerheid: de bijdragen van werknemers en werkgevers, de inkomsten van het Fonds voor het financieel evenwicht, die aan belang hebben gewonnen, en de overheids-tegemoetkoming die toch nog altijd 192 miljard bedraagt. Op die manier had men een blijvende doorzichtigheid in de financiering van de sociale zekerheid tot stand kunnen brengen.

Tenslotte wil ik kort iets zeggen over de groeinormen die door deze sociale programmawet ofwel worden aangekondigd ofwel worden vastgelegd. Men had veel vroeger al met deze groeinormen moeten werken. Dit had wellicht de spectaculaire stijgingen van de uitgaven in de klinische biologie, de kinesitherapie, de medische beeldvorming en andere sectoren kunnen voorkomen. De groeinormen moeten én realistisch zijn én werkelijk worden afgedwongen. Men kan er zich niet van afmaken door alleen maar een norm vast te leggen.

De groeinorm voor de sociale zekerheid in haar geheel is in dit ontwerp van wet houdende sociale bepalingen niet vastgelegd. Eigenaardig is wel dat men daarin wel is gelukt voor de sector gezondheidszorgen, waar de groeinorm op 1,5 pct. wordt bepaald. Voor 1994 wordt nog wel een groei toegestaan van 3,9 pct., maar de 1,5 pct.-norm moet in 1995 wel worden gerealiseerd. Deze norm zal zeker niet gemakkelijk te bereiken zijn, aangezien de meerkost van de vergrijzing — met de daaruit voortvloeiende grotere nood aan medische verzorging van bejaarden en vooral van de toegenomen vierde leeftijd —, de verzorging van aids-patiënten en de stijging van het aantal kankergevallen niet worden opvangen in het globaal plan. De afhankelijkheidsverzekering wordt door de Regering al zeer lang aangekondigd als de oplossing voor de ziekteverzekering van het groeiend aantal bejaarden. Jammer genoeg is er nog geen enkel wetgevend initiatief ter zake genomen. Ik kijk dus met interesse uit naar de cijfers van volgend jaar over de toename van de uitgaven in de sociale zekerheid.

Ik betreurt dat de fundamentele discussie over de toekomst van de sociale zekerheid niet is gevoerd en dat dit debat is doorgeschoven naar de Nationale Arbeidsraad, waar het wellicht een stille dood zal sterven. Onder andere daarvoor wordt dit globaal plan in feite gereduceerd tot een ordinaire sociale programmawet met alle droevige kenmerken van de vorige sociale programmawetten. Om deze redenen zal de VLD tegen dit ontwerp van sociale programmawet stemmen.

Mijnheer de Voorzitter, hiermee beëindig ik mijn uiteenzetting in de inleidende algemene bespreking van het geheel van de sociale programmawet. Ik ben echter ook ingeschreven bij het debat over het deel over de tewerkstelling. Zal ik mijn korte uiteenzetting daarover nu reeds houden?

De Voorzitter. — Als u dat verkiest, heb ik daartegen geen enkel bezwaar, mijnheer Anthuenis.

De heer Anthuenis (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ook deze wet houdende sociale bepalingen neemt de vorm aan van een echte volmachtenwet. De volledige tekst is immers doorspekt met de woorden «de Koning bepaalt». Belangrijke bevoegdheden worden in handen gegeven van de Koning, hoewel zij betrekking hebben op materies die tot de loutere bevoegdheid van de wetgever behoren. Zo wordt nagenoeg de hele reglementering van het halfijds bruggpensioen en de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen aan de Koning overgelaten. Bovendien vindt men in het deel Tewerkstelling van deze programmawet materies terug die weinig of niets te maken hebben met de sociale programmawet. Zo zijn het hoofdstuk over de sociale economische dialoog en de wijzigingen aan vorige programmawetten mijns inziens geen materies die echt thuishoren in de sociale programmawet.

Met betrekking tot de invoering van het deeltijds bruggpensioen heb ik volgende opmerkingen.

Niet alleen de voorwaarden en regels voor de berekening en de inning van de inhoudingen die van toepassing kunnen zijn op de halfijds bruggepensioneerden behoren tot de bevoegdheid van de Koning, maar ook de administratieve sancties en de verschuldigde vergoedingen bij de niet-naleving van de meldingsplicht, het bepalen van de gegevens die zullen moeten worden doorgegeven van de Rijksdienst voor arbeidsbemiddeling aan de Rijksdienst voor pensioenen en het verhogen van de inhoudingen. Vooral deze laatste bevoegdheid verontrust mij. De Koning kan dus te allen tijde het bedrag van de inhouding verhogen. Dit betekent dat de halfijds bruggepensioneerde geen enkele zekerheid heeft over de

bedragen die van zijn werkloosheidsuitkering kunnen worden afgehouden. Dit maakt de situatie van de halftijdse brugpensioneerde bijzonder onzeker en onduidelijk.

Het volgend hoofdstuk bevat een wettelijk kader voor de verplichte oprichting van plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen. Concreet betekent zulks dat de gemeenten verplicht worden een plaatselijk werkgelegenheidsagentschap op te richten dat, in samenwerking met de RVA, bevoegd is voor de organisatie van en de controle op de activiteiten die niet in de regelmatige arbeidscircuits worden aangetroffen. Ook bij deze laatste bepaling heb ik bedenkingen. Het is immers algemeen geweten dat de samenwerking tussen de VDAB en de RVA mank loopt. Ik twijfel bijgevolg aan het slagen van de samenwerking tussen de RVA en de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen. Hoe zal die samenwerking concreet verlopen? Kunnen wij enige garantie krijgen voor het slagen van de samenwerking tussen deze twee instanties? Bovendien geldt ook hier weer dezelfde opmerking, namelijk « de Koning bepaalt hier haast alles ». Ik illustreer dit. De Koning bepaalt de voorwaarden en de modaliteiten volgens welke het plaatselijk werkgelegenheidsagentschap de uitoefening van de gevraagde activiteit toelaat. De Koning bepaalt wie beschouwd wordt als langdurig werkloze. De Koning bepaalt het bedrag en de wijze van uitkering. De Koning bepaalt het bedrag van de vergoedingen die de begunstigde van een activiteit moet betalen, enzovoort.

In hoofdstuk IV van de programmawet wordt bepaald dat op de kredietinstellingen die geen bedrijfsplan tot herverdeling van de arbeid opstellen, een inkomensmatiging wordt toegepast. De VLD is gekant tegen plannen tot herverdeling van de arbeid die van bovenuit worden opgelegd omdat zij geen oplossing zijn voor het immense werkloosheidsprobleem. De formules van werktijdverkortings creëren zeker geen bijkomende jobs, integendeel, zij vernietigen er vele. Het verbod aan een hooggeschoolde arbeider of bediende om langer dan een bepaald aantal uren te werken, creëert geen job voor de ongeschoolde arbeider. Dergelijke maatregel vermindert de inzet van degenen die een belangrijke toegevoegde waarde kunnen realiseren en heeft bijgevolg negatieve gevolgen op de produktie en uiteindelijk op de tewerkstelling. Bovendien dreigt het beschikbaar inkomen van de werknemer daardoor te dalen, wat de economie geenszins ten goede komt. Vrijwillige formules van arbeidsherverdeling zijn daarentegen wel positief. Hier gaat het echter om het bestraffen van de kredietinstellingen die geen bedrijfsplan tot herverdeling van de arbeid opstellen. Dit kan niet door de beugel. De VLD is ook ten zeerste gekant tegen het oprichten van fondsen. Op 'e werking van deze fondsen is er haast geen controle mogelijk en de fondsen verhinderen een doorzichtige financiële structuur.

In hoofdstuk V van het ontwerp beoogt men het behoud van een verminderd aantal effectieve werknemersafgevaardigden bij de overname van een onderneming of een afdeling van een onderneming na een faillissement of een gerechtelijk akkoord door boedelafstand.

Deze wijziging aan de huidige reglementering zal tot gevolg hebben dat ondernemingen die een overname overwegen zullen worden afgeschrikt door het gedeeltelijk behoud van deze inspraakorganen. Daar in vele gevallen bedrijven in financiële moeilijkheden worden overgenomen, kan dit betekenen dat de overname niet doorgaat, waardoor het initiële bedrijf gedoemd is te verdwijnen.

De heer De Roo (CVP), rapporteur. — Mijnheer Anthuenis, mag ik uit die verklaring afleiden dat de VLD gekant is tegen inspraakorganen in de ondernemingen, dus tegen de sociaal-economische democratie?

De heer Anthuenis (VLD). — Dat is helemaal niet het geval.

Wanneer het initiële bedrijf verdwijnt, komen de werknemers onvermijdelijk op straat te staan. Het is duidelijk dat de voorgestelde regeling een nefast gevolg zal hebben op de tewerkstelling. Zij heeft een arbeidsvernietigend effect. Gelet op het immens groot aantal werklozen in ons land, moet integendeel alles in het werk worden gesteld om de potentiële tewerkstelling alle kansen te geven. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Maximus.

Mevrouw Maximus (SP). — Mijnheer de Voorzitter, de voor geschiedenis van het ontwerp van wet dat door de Regering aan de bevoegde senaatscommissies werd voorgelegd, plaatste ons voor een zeer moeilijke opdracht.

Een globaal plan dat tegelijkertijd strikte begrotingsdoeleinden nastreeft en diepgaand ingrijpt in domeinen van de sociale zekerheid en van de arbeidswetgeving, zonder dat daarover een brede door de basis gedragen consensus tussen de sociale partners werd bereikt, liet weinig ruimte voor parlementair initiatief. Het gevaar dat de moeizaam bereikte evenwichten zouden worden verstoord, was immers zeer groot en heeft op sommige ogenblikken werkelijk op de besprekingen gewogen. Meermaals hebben commissieleden van verschillende politieke strekkingen het dan ook betreurd dat steeds opnieuw zeer fundamentele wettelijke bepalingen in de programmawet werden opgenomen. Over elk hoofdstuk zou een breed debat moeten worden gevoerd en het lijkt geen twijfel dat de Regering baat zou vinden bij een afzonderlijke behandeling van een aantal belangrijke maatregelen. Het is immers reeds te vaak gebeurd dat de begrotingsdoelstellingen van een programmawet niet werden bereikt, omdat onvoldoende rekening werd gehouden met de administratieve complicaties, de noodzakelijke aanpassing van computerprogramma's, de tijd die hiervoor nodig is en de kostprijs van dit alles. De kostprijs blijkt overigens soms helemaal niet in verhouding te staan tot de beoogde besparingen.

De eerlijkheid gebiedt ons evenwel er rekening mee te houden dat de economische recessie en de ontwikkelingen op Europees en wereldvlak de taak van de Regering er niet gemakkelijker op maken, omdat de actuele problemen verder reiken dan het in evenwicht houden van de begroting alleen.

De ervaring heeft ons intussen ook geleerd dat ons maatschappelijk bestel, dat door de sociale zekerheid wordt gedragen, zonder structurele maatregelen ernstig in gevaar komt. De memorie van toelichting geeft de indruk dat de Regering ter zake een aantal principiële beslissingen heeft genomen of alleszins bepaalde denkplaatjes in die richting volgt. De weerslag daarvan vinden we echter niet volledig terug in de wettekst, zodat we vermoeden dat er nog een vervolg moet komen. Vermoedelijk blijft ook binnen de Regering de angst bestaan dat het loslaten van het paritair beheer in het systeem van gezondheidszorg en kinderbijslag de deur openzet voor privatisering en een vermindering van de risicodekking. Vooral voor de gezondheidszorg is dit gevaar reëel. We hoeven daarvoor maar te verwijzen naar de onlangs openbaar gemaakte VLD-nota's. Hoe dan ook is de formule van het globaal beheer met de daaruit voortvloeiende mogelijkheden inzake thesauriebeheer een belangrijke stap in de goede richting. Het financieel beheer zal op die manier alleszins doorzichtiger worden.

Voorzichtigheid is echter geboden wanneer het gaat om het beheer van de sectoren zelf. Tijdens de bespreking van het ontwerp werd terecht verwezen naar de specifieke rol van de diverse partners in dit beheer en naar de ingrijpende wijze waarop het financieel paritair beheer werd herzien.

De door de wet-Moureaux aan de partners in de ziekteverzekering opgelegde beheersvorm wordt nu de regel voor alle sectoren, zodat werknemers- en werkgeversorganisaties mede het systeem beheren. Deze organisaties staan op die manier voor een enorme uitdaging. De beheerders van de ziekteverzekering doen hun eerste moeizame stappen in dit nieuwe concept van medeverantwoordelijkheid. Ze hebben het daar duidelijk niet gemakkelijk mee, omdat ze niet over de mogelijkheid beschikken in te grijpen in alle financieringsmechanismen en andere elementen die bij het beheer van het stelsel betrokken zijn.

Deze vaststelling heeft een aantal commissieleden ertoe aangezet een amendement in te dienen dat ertoe strekt een vertegenwoordiging van het Nationaal Intersectoraal College met raadgevende stem op te nemen in het nieuwe beheerscomité van de sociale zekerheid. Dit amendement werd goedgekeurd en bijgevolg in de tekst opgenomen. Het debat over de financiële verantwoordelijkheid van de verzekeringsinstellingen in de sector van de geneeskundige verzorging kondigt zich intussen reeds aan

in een klimaat dat mijns inziens onvoldoende duidelijk is om waarborgen te bieden voor een serene benadering van de problematiek.

Hoewel een groeiend aantal parlementsleden er zich blijkbaar van bewust is dat het noodzakelijk is in deze materie de intellectuele eerlijkheid te laten primeren op zuiver gevoelsmatige, ondoordachte of puur partijpolitieke overwegingen, bleek in de commissie dat een aantal misvattingen diep zijn geworteld. Iedereen is er zich blijkbaar wel degelijk van bewust dat het overgrote deel van de gezondheidsverstrekkingen, ofwel door een geneesheer wordt voorgeschreven, ofwel door hem zelf in alle vrijheid wordt verricht. En toch blijft de conclusie stevast dat de uitgaven beïnvloed worden door de verzekeringsinstellingen, dit ondanks het feit dat zij onderworpen zijn aan de administratieve en de geneeskundige controle van het RIZIV en ondanks de gezamenlijke inspanningen die door het intermutualistisch college worden geleverd om de overproductie en de misbruiken in te dijken.

Sinds jaren werkt een team specialisten uit de verschillende verzekeringsinstellingen aan het opsporen van afwijkende uitgavenpatronen en legt daarvan vrijwillig verantwoording af aan het RIZIV. Dit belet uiteraard niet dat er nog heel wat te doen valt. Wij wachten dan ook met spanning op het van start gaan van de commissie, die in het kader van het RIZIV belast is met de controle op het voorschrijfsgedrag. Wij zullen ook aandachtig luisteren naar de antwoorden die de heer Jadot en minister De Galan morgennamiddag zullen verstrekken op de vragen die wij hebben gesteld in de gemeenschappelijke vergadering van de commissies voor de Sociale Aangelegenheden van Kamer en Senaat aangaande de verschillende uitgavenpatronen in sommige streken van het land ten aanzien van andere.

De structurele hervormingen die door onderhavig wetsontwerp worden gerealiseerd zullen hoe dan ook voortdurend moeten worden geëvalueerd.

Het kan immers niet zijn dat de nieuwe denkoefeningen ter vrijwaring van de maatschappelijke zekerheid tot gevolg hebben dat, ondanks de bevestiging van de wil de individuele rechten als regel te beschouwen, de vrouw via de gezins- en andere modalisering een sociale tweederangsburger wordt.

Wij zullen ook met argusogen toekijken op de ontwikkelingen inzake extra-legale voordelen. Doordat de sociale bijdragen in de toekomst deel zullen uitmaken van de sociale actie is het immers niet denkbeeldig dat de kloof, die inzake dekking van sociale risico's reeds bestaat tussen werknemers uit sterke sectoren en deze uit zwakkere sectoren, nog breder wordt.

Niet alleen de vakbonden, maar ook de werkgevers staan hier voor een zeer zware verantwoordelijkheid. Als het sectoriële, of zelfs het bedrijfsoverleg, het haalt op het sociaal nationaal overleg is het hek van de dam en evolueren wij regelrecht naar het minimale verplichte systeem dat door sommigen als toekomstperspectief wordt geponeerd. Dan stappen wij van een sociaal-zekerheidsstelsel over naar een systeem van armoedebestrijding. Voor de SP is dit een onaantvaardbare evolutie.

Tijdens de bespreking van het ontwerp is eveneens gebleken dat de maatregelen die door de Regering werden voorgesteld, wat de sector arbeidsongevallen betreft, minder ver gaan dan de oorspronkelijke in het globaal plan aangekondigde afschaffing van de schadeloosstelling van blijvende arbeidsongeschiktheiden van minder dan 10 pct. Dit heeft trouwens heel wat reacties uitgelokt. Deze verzekeringstak heeft, samen met het stelsel voor schadeloosstelling van beroepsziekten, bij diverse gelegenheden het voorwerp uitgemaakt van besparingsmaatregelen. Het lijkt ons dringend noodzakelijk dat, rekening houdend met een aantal blijkbaar niet goed ingeschatte effecten van reeds vroeger genomen maatregelen, deze sectoren het voorwerp zouden uitmaken van een grondig debat.

Het aandeel dat de ongevallen op de weg van en naar het werk in de globale uitgaven inneemt, stemt tot nadenken. Wij moeten ons durven afvragen of het niet aangewezen zou zijn, meer nog dan vandaag, inzake arbeidsongevallen en beroepsziekten, de nadruk te leggen op de preventie op het werk zelf, zonder echter de schadeloosstelling van de beroepsrisico's in het gedrang te brengen.

Deze verzekeringen, die zich in de periferie van de sociale zekerheid bevinden, zijn te belangrijk om ze zonder grondige discussie af te bouwen via een reeks in de tijd gespreide maatregelen die de rechtszekerheid van de slachtoffers of hun nabestaanden uithollen.

Ik ben van mening dat wij de moed dienen op te brengen om deze gevoelig liggende materie in alle openheid ter discussie te brengen, zodat wij er de gepaste oplossingen kunnen aan geven. De essentie van een verzekeringssysteem is de dekking van een risico, liefst tegen een zo laag mogelijke kostprijs. Maar de eerste prioriteit moet ons inziens het wegnemen of het verminderen van het risico zijn. De onvermijdelijke risico's moeten evenwel op een verantwoorde wijze worden gedekt met een minimum aan complicaties en procedures, die enkel een massa geld van het gestelde doel afwenden en de arbeidskosten nutteloos verzwaren. Wij dringen erop aan dit debat zo snel mogelijk te organiseren.

Wat de maatregelen betreft die het Parlement worden voorgesteld met het oog op het aantrekkelijker maken van aanwervingen, zal ik kort gaan. Collega Stroobant zal bij de bespreking van het betreffende hoofdstuk deze materie behandelen. Ik verwijs naar de zeer constructieve kritieken van verschillende commissieleden, die onder meer hebben geleid tot de intrekking door de Regering van de bepalingen met betrekking tot de jaarlijkse vakantie van jonge werknemers.

Op de bepalingen die een stelsel van plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen invoeren, ga ik wel even in. Wij zijn ons bewust van de bijzondere situatie van ons land in Europa inzake de werkloosheidsverzekering. Met het hoogste aanbod op de arbeidsmarkt en het onbeperkt recht op werkloosheidsuitkeringen staan wij ongetwijfeld onder zeer zware druk om de werklozen maximaal op hun arbeidsbereidheid te toetsen. Plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen lijken mij evenwel eerder een middel te zijn om een einde te maken aan vormen van zogenaamd zwartwerk die alleen zijn ingegeven door de verzuchting zich sociaal nuttig te maken of door de noodzaak het beperkt vervangingsinkomen aan te vullen.

Indien het de bedoeling is langdurig werklozen door het vervullen van maatschappelijk nuttige taken opnieuw vertrouwd te maken met een werkmilieu en hun doorstroming naar een volwaardige job te vergemakkelijken — en uit de ervaring van de reeds bestaande diensten blijkt dat die diensten hiervoor geschikt zijn — dan was het verkieslijk geweest de inschrijving vrij te laten in plaats van ze te verplichten. Deze vrijwilligheid, gekoppeld eventueel aan een positieve maatregel om de termijn waarna artikel 80 van het werkloosheidsreglement wordt toegepast, in verhouding tot de gewerkte periode te verlengen, lijkt mij maatschappelijk aanvaardbaarder dan het geplande systeem dat de indruk geeft alleen de uitsluiting van een nieuw contingent werklozen te beogen.

Ik wens ook te benadrukken dat er een probleem kan ontstaan doordat de door de Gemeenschap gesubsidieerde poetsdiensten in concurrentie dreigen te komen met de poetsdiensten die door de beoogde VZW's worden opgericht en waarvoor de tussenkomst van de « werkgever » fiscaal aftrekbaar is.

Het aantal pagina's dat in het verslag aan dit hoofdstuk is gewijd, getuigt van de bezorgdheid van de commissieleden voor de haalbaarheid van een dergelijk verplicht tewerkstellingssysteem. De Regering aanvaardde ter zake overigens enkele amendementen, onder meer inzake de uitbreidingsmogelijkheid via een koninklijk besluit van de maatregel tot werklozen die vrijwillig in het systeem willen stappen.

Er zijn ook een reeks maatregelen ter bevordering van het concurrentievermogen door de vermindering van de sociale bijdragen. Het amendement dat deze vermindering ook toepasbaar maakt op de beschutte werkplaatsen, waar de lonen niet steeds de minimumgrens van 200 frank bereiken, zal ongetwijfeld in dank worden aanvaard, zelfs al blijft er de restrictie dat de maatregel enkel geldt voor werknemers die na 31 december 1993 worden aangeworven, waardoor het gezien de aanwervingsstop die door de Vlaamse Gemeenschap werd opgelegd, geen direct effect heeft. Ter zake wijzen wij erop dat de bevoegdheidsverdeling tussen het federale niveau en de Gemeenschappen de zaken voor een aantal sectoren niet vergemakkelijkt. Door de Ge-

meenschappen teruggeschroefde loonsubsidies lopen het risico gedeeltelijk te worden gecompenseerd door een tegemoetkoming inzake sociale bijdragen op het federale niveau. Dit maakt het systeem uiteraard niet overal even doorzichtig.

Wat de pensioensector betreft, worden er door de bevoegde minister duidelijk inspanningen geleverd om de uitgaven bij voorrang te verminderen in die domeinen waar pensioenvoordelen samen worden genoten met uitkeringen die voortspruiten uit andere wetgevingen.

Opmerkelijk zijn ook de inzichten om de reserves op een meer dynamische wijze te beheren, waardoor het stelsel bijkomende inkomsten verwerft. Consequent met het standpunt van de minister dat ook de gepensioneerden naar draagkracht moeten bijdragen tot het instandhouden van het verplichte stelsel, voorziet het ontwerp in een solidariteitsbijdrage berekend op het brutopensioen. Die bijdrage is echter slechts voor het eerst verschuldigd vanaf 1 januari 1995 terwijl de actieven, op basis van hun nettoinkomen moeten bijdragen vanaf 1 april 1994, zodat de van de gepensioneerden gevraagde inspanningen enigszins getemperd worden. Bovendien is 82 pct. van de gepensioneerden vrijgesteld op grond van het pensioenbedrag dat zij ontvangen.

In verband met de pensioenberekening en de formule van aanpassing aan het gelijkheidsbeginsel tussen mannen en vrouwen verwachten wij nog heel wat maatregelen, die reeds werden aangekondigd.

Wij zijn tevreden dat dit zeer belangrijke hoofdstuk uit de wet houdende sociale bepalingen werd gelicht. Deze problematiek vergt immers een breed debat. Als vrouw dring ik erop aan daaraan aandacht te geven. Het mag immers niet zijn dat maatregelen die genomen worden in uitvoering van een gelijkheidsbeginsel uiteindelijk uitmonden in een systeem waarin vrouwen via allerhande « modaliserings » opnieuw tweederangsburgers worden.

Mijnheer de Voorzitter, met deze positieve maar twijfelende noot wil ik mijn tussenkomst bij het uitgebreide verslag over de commissiewerkzaamheden afsluiten. De verslagen van de diverse commissies leggen getuigenis af van de deskundigheid waarmee het regeringsontwerp door de commissarissen onder de loep werd genomen. Meer in het bijzonder het verslag van de commissie voor de Sociale Aangelegenheden weerspiegelt een zekere terughoudendheid maar ook begrip vanwege een aantal commissarissen, ingegeven door hun verantwoordelijkheidszin, ten aanzien van een reeks maatregelen die genomen worden om het sociale zekerheidsstelsel te vrijwaren. Het geeft ook een bepaalde sfeer van onbehagen weer, veroorzaakt door de onmogelijkheid om bepaalde wijzigingen aan te brengen daar het om een globaal plan gaat dat gebaseerd is op moeizaam tot stand gekomen evenwichten.

De SP-fractie zal het ontwerp houdende sociale bepalingen goedkeuren, rekening houdend met de inspanningen die door de Regering werden geleverd om deze evenwichten te bewerkstelligen. (Applaus.)

M. le Président. — La parole est à M. Dighneef.

M. Dighneef (PS). — Monsieur le Président, le projet de loi portant des dispositions sociales soumis au vote de notre assemblée comporte les mesures légales nécessaires à l'exécution des décisions prises dans le cadre du plan global pour l'emploi, la compétitivité et la sécurité sociale.

Le groupe socialiste se rejouit que le souci majeur du Gouvernement reste l'équilibre financier au sein du système de la sécurité sociale et que les mesures inscrites sur le plan légal veillent à répartir de façon sélective et équitable les efforts de chacun, sans remettre en cause les mécanismes d'assurance et de solidarité.

Lors de son exposé introductif, Mme De Galan a rappelé que notre régime de sécurité sociale commémorerait, l'année prochaine, son cinquantième anniversaire et qu'il représente indéniablement un des piliers de notre régime démocratique fondé sur le principe de solidarité entre les personnes. Elle a insisté sur le fait qu'il fallait s'entendre sur sa signification car, trop souvent, cette

notion de solidarité est ramenée à un simple slogan, à une formule creuse qui, si l'on se réfère à de récentes déclarations de certains responsables politiques, se réduit comme une peau de chagrin à une protection frileuse des plus démunis, à un retour à un système d'assistance générant une classe grandissante d'exclus, victimes innocentes des soubresauts de notre société postindustrielle, les nantis étant admis au bénéfice illusoire d'une privatisation.

Je tiens également à rappeler au VLD que notre pays est cité en exemple en ce qui concerne notre système de sécurité sociale, plus particulièrement au niveau de l'accessibilité aux soins, de la qualité des prestations et même du coût relativement modéré de l'assurance. Peut-être faut-il aussi lui rappeler que ses grands amis américains s'orientent maintenant vers un élargissement de la base légale solidaire après l'échec de leurs assurances privées.

Madame la ministre, vous me permettez de revenir plus spécifiquement tout à l'heure sur le secteur de l'assurance maladie-invalidité et, surtout, sur les soins de santé, car le présent projet nous demande également de nous prononcer sur le secteur des pensions et prépensions, sur l'encouragement à l'emploi et sur la sauvegarde de la compétitivité.

Dans le domaine des pensions, il est indéniable qu'il est impossible d'harmoniser à court terme les différents régimes. Toutefois, nous insistons pour que le rendement des mesures qui seront adoptées — suppression du double octroi du pécule de vacances au cours de la première année de la pension, instauration d'une cotisation progressive de solidarité pour les pensionnés bénéficiant d'un régime de pension avantageux, ainsi que d'autres mesures décidées par le Gouvernement — devienne un outil en vue d'adaptations au bien-être destinées aux pensions les plus défavorisées.

En ce qui concerne les prépensions, nous pensons que la prépension à mi-temps répond à un besoin de notre société, dans la mesure où il ne s'agit pas d'une imposition mais d'un accord entre les travailleurs et les employeurs.

Par ailleurs, la retenue d'un pourcent sur les prépensions s'inscrit dans le contexte de la sélectivité puisqu'elle ne s'applique pas aux prépensions inférieures à 34 869 francs, sans charge de famille, et à 41 768 francs avec charge de famille.

La partie du projet de loi consacrée au département ministériel de l'Emploi et du Travail est fondamentalement justifiée par l'approbation par le Parlement, le 23 novembre 1993, de la déclaration motivée du Gouvernement sur le plan global pour l'emploi, la compétitivité et la sécurité sociale. Notre groupe s'est donc inscrit logiquement dans le processus mis en place, une première partie des mesures comprises dans le plan global ayant été mise en œuvre via l'arrêté royal du 24 décembre 1993 pris en exécution de la loi du 6 janvier 1989 exigeant elle-même l'approbation des mesures prises par arrêté royal avant fin juin 1994.

En outre, dans la même logique et compte tenu que l'ensemble des mesures ne pouvaient être prises par l'arrêté royal, nous nous sommes inscrits dans la mise en œuvre de certaines mesures par la voie du présent projet de loi.

Nous approuvons notamment les mesures relatives au soutien de la politique de sécurité et d'encadrement du personnel; les mesures d'extension et de généralisation des agences locales pour l'emploi pour autant que leur fonctionnement réponde au prescrit strict de l'article 73 du projet de loi, et plus particulièrement en ce qui concerne la tutelle et la responsabilité politique du conseil communal de manière telle que l'ASBL respecte les dispositions sociales, financières et fiscales que le Roi déterminera par arrêté délibéré en Conseil des ministres.

Les mesures facilitant la procédure de recrutement d'agents temporaires dans la fonction publique nous agréent également, de même que les modalités d'application pour le produit de la modulation salariale dans le secteur des institutions de crédit.

Toutefois, nous réserverons une attention toute particulière à l'application des dispositions relatives à la cotisation spéciale pour la sécurité sociale, compte tenu que cette cotisation est modulée suivant les revenus du ménage et fixée a posteriori au moment de l'enrôlement fiscal.

A l'occasion d'un précédent projet de loi portant des dispositions sociales, notre groupe avait souligné combien il serait plus judicieux de revoir la ventilation des diverses cotisations sociales en tenant compte des besoins réels de chaque secteur de manière à ne plus procéder à des transferts entre les différents secteurs.

Nous constatons que le Gouvernement, confronté aux mutations profondes de notre société, a fait un pas supplémentaire pour assurer une gestion optimale des ressources disponibles. En effet, au-delà de la gestion globalisée des recettes, le comité de gestion de l'ONSS est transformé en comité de gestion de la sécurité sociale au sein duquel les interlocuteurs sociaux et le Gouvernement désigneront des représentants.

Les titres Ier et II du projet de loi permettent de réaliser une réforme de la structure de la sécurité sociale en assurant une gestion optimale des ressources disponibles, et ce quelle qu'en soit la source: cotisations, subvention de l'Etat, financement alternatif.

Ils permettent également de réaliser l'équilibre dans le cadre d'un plan pluriannuel jusqu'à fin 1996 qui s'inscrira dans le plan de convergence. Ce chapitre appréhende également la problématique de la maîtrise des dépenses en matière de soins de santé par le respect d'une norme légale d'augmentation des dépenses fixée à 1,5 p.c. de croissance réelle.

Bien entendu, nous suivrons attentivement les travaux du Conseil général du travail qui sera chargé de préparer, de manière concrète, les décisions de principe prises par le Gouvernement sur le plan de la structure, du financement et de la gestion de la sécurité sociale.

Nous serons particulièrement attentifs à la distinction plus nette qui devra être faite entre les secteurs liés plus spécifiquement au travail et les secteurs généraux.

Nous veillerons, d'une part, au maintien de l'octroi d'indemnités fondé sur un droit individuel et, d'autre part, au maintien de la solidarité maximale dans les secteurs couvrant les risques généraux et plus spécifiquement les soins de santé.

Nous savons que la sauvegarde de l'équilibre financier de la sécurité sociale est indispensable si l'on veut garantir la viabilité du système. Seule l'adoption d'un ensemble de mesures structurelles générant un rendement suffisant à plus long terme permettra d'atteindre cet équilibre. A défaut d'un tel équilibre, le régime devra, au cours des prochaines années, recourir plus souvent et dans une plus large mesure à des emprunts afin de financer le déficit croissant, générant de la sorte un effet boule de neige des charges d'intérêt dans la sécurité sociale déréglant complètement le régime.

Afin d'éviter cela, l'équilibre sera rétabli dans le cadre d'un plan pluriannuel, jusqu'à fin 1996, plan qui s'inscrira dans le plan de convergence. Dans ce cadre, nous acceptons que le niveau global des dépenses de la sécurité sociale soit réduit d'au moins 70 milliards par rapport à la projection du Bureau du Plan et que, pour le solde, des moyens de financement complémentaires soient dégagés grâce à un effort demandé aux revenus autres que ceux du travail et à la fiscalité indirecte.

Dans le secteur des soins de santé, la maîtrise des dépenses constitue une condition essentielle de sauvegarde de l'accès pour tous à un régime qualitatif de soins de santé.

Les dépenses en soins de santé constatées en 1993 prouvent que lorsqu'on a la volonté d'imposer des mécanismes de maîtrise de croissance des dépenses, les résultats peuvent être positifs.

Dès lors, si l'objectif de croissance réelle de 1,5 p.c. des dépenses en soins de santé doit être réalisé, en tenant compte, comme point de départ, du budget 1994 fixé en juillet 1993, soit 395 milliards, il faut élaborer les mécanismes nécessaires permettant de limiter l'accroissement des dépenses et de compenser les dépassements budgétaires.

Cette norme de croissance ne pourra être respectée pour l'ensemble des dépenses de l'assurance maladie que si elle est appliquée de manière cohérente, tant à l'enveloppe des honoraires et tarifs faisant l'objet d'accords ou de conventions qu'aux dépenses relatives aux hôpitaux et aux médicaments.

De toute évidence, l'objectif ne sera atteint que si l'on agit sur les producteurs de soins, véritables maîtres de la consommation.

Nous souhaitons cependant que l'accent soit mis sur la revalorisation des actes intellectuels, que des systèmes de forfait — déjà instaurés en biologie clinique — soient mis en place pour maîtriser les volumes en imagerie médicale.

Dans le secteur des hôpitaux, il faudra sûrement développer l'hospitalisation de jour, encourager la coopération fonctionnelle entre les hôpitaux, programmer strictement les services médicaux lourds et, surtout, maîtriser le prix de la journée d'entretien, ce qui permettra certainement une plus grande transparence.

Avant d'aborder la problématique de l'application uniforme de la législation dans tout le pays et la responsabilité financière des mutualités, il nous plaît de marquer notre satisfaction sur les dispositions prises par rapport au plan global en ce qui concerne les incapacités permanentes de travail et les maladies professionnelles inférieures à 10 p.c.

Bientôt, le conseil général formulera des propositions à la lumière du rapport de la commission d'experts en ce qui concerne les transferts nord-sud et la responsabilité financière des mutualités.

Lors de la discussion de la loi du 15 février 1993, j'avais fait part de mon scepticisme à Philippe Moureaux qui, par ailleurs, n'avait pas approuvé ma prise de position relative à la régionalisation.

En synthèse, je lui indiquais que si nous voulions réussir, il faudrait faire fi de tous nos tabous; que le groupe PS s'engageait à faire le maximum pour que la réglementation soit appliquée de façon uniforme dans tout le pays et dans le respect des principes essentiels de la sécurité sociale; que nous marquions notre accord pour que les déficits découlant effectivement d'une exécution inadéquate des contrôles prévus par la réglementation ou de fautes de gestion manifestes ne soient pas répercutés sur les autres mutualités.

Je signalais également à notre partenaire CVP que, si pour des raisons de basse politique, le projet échouait, nous demanderions la régionalisation de l'AMI et nous n'accepterions pas une régionalisation larvée qui maintiendrait des structures mutualistes nationales.

Or, madame la ministre, il me revient que le débat au sein même de la commission des experts est plus politique que technique, que les mutualités chrétiennes développent essentiellement une stratégie de pouvoir.

Au cours de leur conférence de presse, les mutualités chrétiennes se sont présentées comme des gestionnaires efficaces qui dégagent des bonis parce qu'ils maîtrisent mieux la consommation.

Rien n'est plus faux, bien sûr, car dans les secteurs où le profil de l'effectif de leurs affiliés est le même qu'aux mutualités socialistes, elles sont aussi en déficit.

D'ailleurs, M. Justaert le reconnaît implicitement quand il dit dans sa conférence de presse: « Les mutualités chrétiennes veulent que le système qu'elles prônent s'applique à l'assurance petits risques des indépendants. Là, les mutualités sont financièrement responsables et les mutualités chrétiennes qui affilient des personnes plus âgées doivent réclamer une cotisation supérieure parce qu'elles font du déficit. »

Il apporte donc la preuve que, lorsque la structure de leurs effectifs est semblable à celle de la Wallonie et à celle des mutualités socialistes, et comprend aussi des personnes âgées, les mutualités chrétiennes sont, elles aussi, incapables de maîtriser la consommation et que leur seule alternative est de procéder à l'augmentation des cotisations.

Mais où le système devient pervers, c'est lorsque les mutualités chrétiennes, celles de Liège notamment, demandent aux travailleurs indépendants s'affiliant à quarante-six ans des cotisations mensuelles de 3 020 francs contre 2 200 francs dans les autres mutualités, soit une différence annuelle de près de 10 000 francs.

En clair, cela veut dire qu'à ce prix, les « mauvais risques » — c'est-à-dire les personnes plus âgées — s'affilient dans les autres mutualités. A l'avenir, je pense que les autres mutualités refuseront les mutations des personnes de plus de cinquante ans venant des mutualités chrétiennes.

J'espère, madame la ministre, que ce n'est pas comme cela que vous envisagez le système de responsabilisation.

Nous espérons que les décisions qui interviendront feront fi de toute politique politicienne dans une matière aussi importante pour la vie des gens.

En conclusion, nous vous apportons notre soutien pour le présent projet de loi, mais nous sommes, dans l'état actuel des choses, très réservés quant à la concrétisation des dispositions de la loi Moureaux du 15 février 1993 relative aux transferts nord-sud et à la responsabilité financière des mutualités. *(Applaudissements.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Truyen.

De heer Truyen (VU). — Mijnheer de Voorzitter, u zult begrijpen dat ik mij, nu ik voor de eerste maal op dit spreekgestoelte sta, nog wat onwennig voel. Ik stel er nochtans prijs op in algemene termen een uiteenzetting te houden over het ontwerp van wet dat nu voorligt.

Kort na het aantreden van de Regering werd met veel bravoure een nieuw sociaal pact aangekondigd. In de nieuwe federale Staat zou het sociaal-economisch landschap grondig worden gewijzigd. De tekorten in de sociale zekerheid worden zo onrustwekkend groot dat een nieuw sociaal pact ervoor moet zorgen dat ons federaal land veilig de 21e eeuw kan binnenstappen.

Tussen de oorspronkelijke doelstellingen en wat de Regering vandaag voorstelt als het globaal plan, ligt er een hemelsbreed verschil. Om onze sociale zekerheid op een haalbare en rechtvaardige wijze in de toekomst te verzekeren, zullen andere beslissingen moeten worden genomen dan die welke nu ter stemming voorliggen.

Er is allereerst de rol van de drukkingsgroepen, zowel van de werkgevers als van de werknemers. Door de stugge houding van de werkgevers en de ongenueanceerde opstelling van de vakbonden dragen zij mede de verantwoordelijkheid dat dit globaal plan een afkooksel is geworden van een allesomvattend sociaal pact.

Eens te meer blijkt dat de politieke besluitvorming niet tot stand komt door verkozen mandatarissen, maar dat de machtspositie in handen is van zichzelf in stand houdende machtslobby's en zuilen. Vakbonden, patronen en ziekenfondsen hebben de bestaande machtsverhoudingen weer gered. Zij kunnen weer op beide oren slapen.

Van een echt parlementair debat is er nooit sprake geweest. De discussies in dit halfroond, en later ook in de Kamer, zijn enkel noodzakelijk om het globaal plan technisch te laten uitvoeren. Meer dan wat bijschaven zal het niet worden.

De heer De Roo (CVP), rapporteur. — Mijnheer Truyen, u bent nieuw in dit halfroond en ik kan er dan ook begrip voor hebben dat u sommige zaken nog niet weet, maar wij hebben gedurende drie volle dagen van 10 uur 's ochtens tot 10 uur 's avonds heel intensief gedebatteerd in de commissie. Ik weet niet of u daar aanwezig was, maar hier verklaren dat er geen parlementair debat is geweest in de commissie, is volstrekt onjuist.

De heer Truyen (VU). — Er zijn onvoldoende parlementaire debatten geweest om de inhoud van het globaal plan te bepalen. Er zijn debatten geweest nadat alles was vooropgesteld. Over de echte inhoud is niet gedebatteerd.

De heer De Roo (CVP), rapporteur. — Ik heb het over het debat in de commissie voor de Sociale Aangelegenheden die heel intensief heeft vergaderd. In feite gingen die gesprekken over de concretisering van het globaal plan voor alles wat de sociale zekerheid betreft.

De heer Truyen (VU). — Ja, maar dat zijn discussies die de technische uitvoering mogelijk moeten maken en die niet de essentie en de inhoud van het globaal plan betreffen.

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. — Mijnheer Truyen, ik wil dit ten stelligste ontkennen. Indien u aanwezig zou zijn geweest, dan zou u hebben gemerkt dat er over de inhoud van dit plan zeer grondig is gediscussieerd. U was echter niet aanwezig.

Mevrouw Maes (VU). — De heer Truyen kan er ook niets aan doen dat hij nog maar een paar weken lid is van het Parlement.

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. — Dan moet hij opletten met wat hij zegt.

Mevrouw Maes (VU). — Velen zijn het met hem eens.

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. — **Mevrouw Maes, u was ook niet aanwezig. Niemand van uw fractie trouwens.**

De heer Truyen (VU). — **Mevrouw de minister, over de essentie is nooit grondig gedebatteerd: hier niet en ook niet in de Kamer.**

Mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, belast met het Beleid van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. — Dat ontken ik ten stelligste. Mijnheer Truyen, u kan dat niet weten omdat u noch iemand van uw fractie aanwezig was. U hebt dus het recht niet om dat te zeggen. U liegt.

De heer Truyen (VU). — **Mevrouw de minister, ik geef toe dat er in de commissie wel degelijk een debat heeft plaatsgehad, maar dat ging eerder over technische uitvoeringen dan over de essentie van de zaak.**

De heer De Roo (CVP), rapporteur. — U was niet aanwezig in de commissie en blijkbaar hebt u het verslag niet gelezen. Ik vind het bijzonder erg dat u hier zo een verklaring komt afleggen!

Mevrouw Maes (VU). — Wat horen we nu!

De Voorzitter. — Dames en heren, ik stel voor de heer Truyen die vandaag zijn maiden-speech houdt een zeker krediet te geven en ook enige verdraagzaamheid aan de dag te leggen.

De heer Lenssens (CVP). — De heer De Roo heeft gelijk, mijnheer de Voorzitter.

De heer Truyen (VU). — Tegen 1996 stevent de sociale zekerheid af op een tekort van 110 miljard. *(Protest op de banken van de CVP.)*

De Voorzitter. — Mijnheer Truyen, deze eerste ervaring in de Senaat moet u tot een zekere voorzichtigheid aansporen.

Mevrouw Maes (VU). — Neen hoor, ga maar door.

De heer Truyen (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik heb er geen enkel probleem mee dat ze mij onderbreken.

Mevrouw Maes (VU). — Tegen de socialistische woordvoerders die daarnet over de christelijke ziekenfondsen allerlei zaken hebben gezegd, heeft de CVP niet eens geprotesteerd.

De Voorzitter. — **Mevrouw Maes, gelieve de maiden-speech van uw partijgenoot niet te onderbreken. Hij is groot genoeg om voor zichzelf op te komen.**

U hebt het woord, mijnheer Truyen.

De heer Truyen (VU). — Ik herhaal dat tegen 1996 de sociale zekerheid afstevent op een tekort van 110 miljard frank. Een meerjarenplan, met hoofdzakelijk besparingen, zou het financieel evenwicht moeten herstellen. Die bedragen voor 1994, 1995 en 1996 respectievelijk 70,2, 88,9 en 110,6 miljard.

De besparingen zijn ondertussen bekend en hebben betrekking op de gezondheidsindex, de honoraria en terugbetalingen in de gezondheidszorg, de premie voor de autoverzekering, de arbeidsongevallenvergoedingen, de pensioenen, zowel de gewone als de bruggpensioenen, de werklozen, de kinderbijslag of « de bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid » zoals dat nu heet, enzovoort.

Met wat de Regering vandaag voorstelt wordt het financiële evenwicht mogelijk op korte termijn bereikt. Her en der worden maatregelen genomen waarvan de bedoeling positief is; spijtig genoeg ontbreken fundamentele opties.

Van echte structuurveranderingen is geen sprake. Het zogenaamde tweepijlersysteem, met enerzijds de arbeidsgebonden sectoren en anderzijds de algemene sectoren, wordt weliswaar in grote principes aangekondigd, maar in de concrete maatregelen is er weinig of niets van terug te vinden.

De alternatieve financiering, door middel van een verhoogde BTW, wordt al te voorzichtig ingevoerd.

Van het met elkaar in overeenstemming brengen van de stelsels van werknemers, zelfstandigen en overheidsambtenaren is geen sprake.

De uitgangspunten in het globaal plan met betrekking tot de kinderbijslag zijn lovenswaardig en komen overeen met die van de VU. Door de kinderbijslag te beschouwen als een recht van het kind wordt de doorzichtigheid en de eenvormigheid van het stelsel inderdaad bevorderd. In werkelijkheid evenwel zullen de voorgestelde maatregelen weinig veranderen aan de ondoorzichtigheid en de ingewikkeldheid van het stelsel. De VU wil dat de kinderbijslag uit de sociale zekerheid wordt gelicht en wordt gefinancierd uit algemene middelen teneinde een doorzichtige en eenvormige oplossing te bieden.

De Regering wil werk maken van de strijd tegen het zwartwerk. Dit is een positieve zaak. Maar dit kan alleen effectief worden uitgevoerd indien hiervoor een concreet plan wordt uitgewerkt. Alleen een soort intentieverklaring zal het probleem van het zwartwerk niet oplossen.

De Regering stelt terecht dat de demografische evolutie een enorme uitdaging vormt en dat de solidariteit tussen de gepensioneerden moet worden versterkt. In haar voorstellen is er echter weinig terug te vinden van de vooropgestelde premisse. Er is geen sprake van een grondige en geprogrammeerde herziening en harmonisering van de verschillende pensioenstelsels. De invoering van een basispensioen, gefinancierd uit de algemene middelen, en verhoogd met aanvullende uitkeringen via de sociale zekerheid gebaseerd op de duur van de loopbaan, zou een fundamentele keuze zijn voor solidariteit met en tussen de gepensioneerden.

Ik herinner eraan dat het regeerakkoord van maart 1992 een hele reeks punten vermeldt over de toekomst van de sociale zekerheid. Ik wil daaruit twee citaten aanhalen.

Ten eerste: «De sociale zekerheid berust op het essentiële principe van solidariteit en verzekering tussen alle burgers en is in dat opzicht een bevoorrecht instrument in de strijd tegen de armoede en de bestaansonzekerheid. De vrijwaring van de sociale zekerheid is dan ook een prioritaire doelstelling. De basisvoorwaarden voor haar continuïteit is het herstel en behoud van het structureel financieel evenwicht, waarbij de daartoe noodzakelijke inspanning op selectieve wijze rechtvaardig wordt gespreid.»

Ten tweede: «Eenvormige toepassing van de sociale-zekerheidswetgeving in gans het land. Eventuele ongerechtvaardigde verschillen zullen worden weggewerkt.»

De wet van 15 februari 1993 geeft de algemene raad van het RIZIV de opdracht voor de Regering jaarlijks een omstandig rapport over de eenvormige toepassing van de wetgeving in heel het land op te maken. Dit rapport omvat een evaluatie van de eventuele ongerechtvaardigde verschillen en voorstellen tot wegwerking ervan. Op 20 december 1993 heeft de algemene raad een tussentijds verslag opgesteld. Een aantal specifieke maatregelen die reeds genomen zijn in de klinische biologie schijnen positief te evalueren.

Wat de problematiek van de regionale uitsplitsingen van de uitgaven betreft, stellen wij vast dat de gemiddelde kostprijs per rechthebbende per regio voor 15 van de 20 categorieën van verstrekkingen in Wallonië en Brussel hoger tot veel hoger ligt dan in Vlaanderen. Voor sommige categorieën loopt dit verschil zelfs op tot 69 pct. De algemene raad wenst nog geen conclusie te trekken uit dit cijfermateriaal gezien het onderzoek liep over een te korte periode namelijk tussen mei en november 1993. Nochtans kunnen wij eens te meer besluiten dat er voor de ziekteverzekeringsuitgaven een belangrijk onevenwicht bestaat tussen Vlaanderen enerzijds en Wallonië en Brussel anderzijds.

Dat brengt ons tot de kern van de zaak, namelijk de federalisering van de sociale zekerheid. In het globaal plan is er nergens sprake van het wegwerken van de niet-objectief verklaarbare transfers van Vlaanderen naar Wallonië. Diverse studies hebben nochtans aangetoond dat Vlaanderen elk jaar voor ettelijke miljarden wordt benadeeld. Naargelang van de bron varieert dit van 100 tot 200 miljard frank.

Voor de Volksunie is de federalisering van de sociale zekerheid dan ook de prioritaire eis. Daarenboven klagen wij aan dat de Vlaamse Regering wel verantwoordelijk is voor het gezinsbeleid, maar een belangrijk instrument als de kinderbijslagen niet in handen heeft. De Vlaamse Regering is ook bevoegd voor het Vlaams gezondheidsbeleid, maar zij heeft geen vat op de terugbetaling van de ziektekosten. Dit druist in tegen alle regels van de logica. Om een echt welzijnsbeleid, tewerkstellingsbeleid en economisch beleid mogelijk te maken, kan de federalisering van de sociale zekerheid niet langer uit de weg worden gegaan.

Het federaal België kan slechts blijven bestaan indien de federale spelregels door alle partijen correct worden gespeeld. Indien zou blijken dat dit niet mogelijk is, dient Vlaanderen hieruit zijn besluiten te trekken.

Omwille van zijn vele hiaten, omwille van zijn vaagheid en wegens het feit dat hiermee geen begin wordt gemaakt met de federalisering van de sociale zekerheid, zal de Volksunie dit ontwerp van sociale programmawet niet goedkeuren. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, het Vlaams Blok zal het woord niet nemen bij de verschillende hoofdstukken van deze «vergaarbakwet». Het is volgens ons een slecht systeem om de meest uiteenlopende regelgevingen en wijzigingen aan regels telkenjare te vergaren in sociale en financiële programmawetten. Wij zijn van mening dat de wetgeving daarmee allerminst doorzichtiger wordt.

Nu reeds is het voor de rechtzoekende, voor de bestuurde, een haast onmogelijke opdracht om alle jaarlijkse wetswijzigingen te coördineren tot een begrijpbaar geheel. Het enige dat met deze techniek van wetschaos in de hand wordt gewerkt is de gewilde ondoorzichtigheid, de gewilde onbegrijpelijkheid en vooral de gewilde onmogelijkheid tot efficiënte controle.

Een wetsontwerp dat de verantwoordelijkheid van verkeersdeelnemers regelt, dat is gekoppeld aan de veiligheidscontracten met de gemeenten, dat de pensioenkoppeling voor werknemers en zelfstandigen, de instelling van gepolitiseerde beheerscomités, en nog een ganse reeks andere maatregelen bevat kan niet worden gecatalogeerd onder de noemer «goed besturen». Dergelijk wetsontwerp — dat tot jaarlijkse gewoonte is verworden — sancet niet. Het *kuriert am Symptom*, het sleutelt enkel aan de zichtbare gevolgen van de vorige programmawetten.

Er is in dit dossier slechts één «rode» draad en dat is het globaal plan. We vinden de term «globaal» trouwens opnieuw terug in dit ontwerp. Men spreekt over het globaal beheer van de sociale-zekerheidsgelden. Ik verwijs in dit verband nogmaals naar *van Dale* die «globaal» duidelijk niet als «algemeen» omschrijft, maar als «on nauwkeurig, vaag». Ik ben het daarmee eens. Zowel het globaal plan als dit globaal beheer zullen onnauwkeurig en vaag zijn. Dit dossier beoogt enkel het veiligstellen van de verworvenheden van de bestuurders en van de verworven voorrechten van de door hen gecreëerde structuren.

Ik verwijs hierbij naar de «vetvingerende» mutualiteiten, want indien het de bestuurders ernst is met het voornemen om het financieel evenwicht in de sociale-zekerheidssector te verzekeren, dan kan hun verantwoordelijkheid niet onbesproken blijven. De minister van Sociale Zaken pleit voor een «geheel van structurele maatregelen, met een voldoende rendement op langere termijn». Daarbij moet onmiddellijk worden gevraagd waarom ook geen maatregelen worden genomen die ook op korte termijn het systeem ademruimte kunnen bieden.

De Staat, gewurgd door een uitzichtloze schuldenlast, verkoopt overheidsbedrijven, de «kroonjuwelen» — soms aan de minstbiedende indien het een politiek doel dient — binnen het raam van operaties die slechts eenmaal mogelijk zijn, en die enkel een on-

middellijke behoefte dekken. De gevonden miljarden drijven de schuldenlast niet terug, maar vertragen de aangroei ervan, wat reeds tot zegebulletins van de minister van Begroting aanleiding kan geven. Een kinderhand is blijkbaar gauw gevuld.

Toch moet de vraag worden gesteld waarom inzake de sociale zekerheid ook geen onmiddellijke korte-termijnmaatregelen worden genomen die voor de hand liggen. Ik denk bijvoorbeeld aan de terugvordering van de onterecht uitbetaalde voorschotten aan de mutualiteiten. Het gaat niet op hier te zwaaien met een ander aanvraagpatroon vanwege de aangesloten leden. Neen, de mutualiteiten — vooral dan de vakbondsbevriende, dus regeringsbevriende rode mutualiteiten — leverden geen enkel rechtvaardigend bewijs voor de te veel uitbetaalde voorschotten. In een eenmalige terugvorderingsoperatie zou meer dan 50 miljard kunnen worden gevonden. Hierbij moet zeker de rente die de instellingen verdienden aan de bedragen die zij onterecht behielden, in de terugvordering worden opgenomen in plaats van te worden kwijgescholden.

In deze programmawet wordt de noodzaak van leningen voor het stelsel, van rentelasten en van een dreigende rentesneeuwbal, te veel voor ogen gehouden, terwijl de structuren zelf zich ondertussen miljarden toeëigenen. De kleurmutualiteiten, die dus afgevaardigden naar de Kamers kunnen zenden, manifesteren zich niet als hulp aan degenen onder de bestuurden die nood lijden, maar als een regelrechte belangengroep ter verdediging van het belang van de structuur zelf.

Indien dus van enige reponsabilisering wordt gesproken, moet, ten einde de inhoud van de term niet uit te hollen, zeker worden geëist van de te responsabiliseren structuren dat zij een einde maken aan het beheer van gelden die te veel gebruikt werden voor eigen baat.

De term, het begrip « sociale zekerheid » dreigt elke inhoud te verliezen indien niet langer wordt gezorgd voor overbruggingsmiddelen in moeilijke tijden waardoor de bestuurden, in ruil voor de inhoudingen op lonen, een waarborg krijgen dat zij deze moeilijke tijden tijdelijk achter zich zullen kunnen laten. De begripsinhoud wordt vooral uitgehold door degenen die in de sociale zekerheid geen overbruggingshulp zoeken, maar een vervangingsinkomen waarop zij rechten laten gelden, zelfs indien zij nooit bijdroegen aan het systeem, zelfs indien zij zich stelselmatig koesterden in de wetenschap dat het systeem wel voor hen zou zorgen. Indien deze anomalie niet wordt bestreden, dan stevenen wij op het bankroet af. Indien dus maatregelen worden overwogen om het stelsel te saneren, of zelfs om de werkgelegenheid te bevorderen, dan moeten deze maatregelen gericht zijn op de bestuurden in de mate dat zij zich wederkerig verantwoordelijk achten voor het stelsel. Ik bedoel dat van hoog tot laag al degenen die vergoedingen innen zonder ooit te hebben aanleiding gegeven tot het vergoeden van iets, doordat zij nooit bijdroegen, al degenen die gemeenschapsgelden onterecht behouden en zelfs beleggen, al degenen die niet werkzoekend willen zijn en daarvoor een vergoeding opeisen en al de tijdelijke gasten die door ontelbare kleur-VZW's op hun plichteloze rechten worden gewezen zonder wederkerigheid in de landen van herkomst moeten worden herbekeken in hun impact op het systeem van de sociale zekerheid.

De heer Seeuws, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Solidariteit is een prachtig woord en een even prachtig begrip. En sociale zekerheid, in het kader van solidariteit, moet blijven. Echte solidariteit kan echter slechts gemeend worden opgebracht, zonder ontwijkingspogingen, indien ze vrijwillig is en indien de ontvanger van de solidariteit tot wederkerigheid bereid is.

Hiermee wordt meteen een ander gedachtenspoor aangesneden. De vrijwillige solidariteit, die elke verzorgende gemeenschap kenmerkt, wordt slechts opgebracht indien de solidariteitsstroom zelf doorzichtig is. Met andere woorden, indien de Vlaamse Gemeenschap via federale « vergaarbakwetten » verplicht wordt solidair te zijn met de Waalse Gemeenschap, zonder enige inspraak bij de opgehoeste bedragen, wordt hiermee niet enkel het solidariteitsbegrip ontkracht, maar wordt meteen ook het stelsel van zijn legitimiteit ontdaan.

Ik verwijs nadrukkelijk naar de uitlatingen van de al dan niet ontslagnemende PS-voorzitter Busquin, die aan de Waalse pers verklaarde dat hij waarborgen had gekregen. Het is niet moeilijk te veronderstellen dat die waarborgen betekenen dat de federale overheid hem heeft beloofd dat het stelsel van de sociale zekerheid niet zal worden geregionaliseerd, gesplitst, lees gesaneerd. Deze afspraken zijn onaantvaardbaar.

Het is niet legitiem dat uithollers van het systeem zich beroepen op de arbitraire tussenkomst van de federale overheid en dat zij deze federale overheid gijzelen door de politieke noodzakelijkheid om met hen te regeren of niet te regeren.

Het is evenmin legitiem dat zij een verplichte « ophoest-vrijwilligheid » blijven opleggen aan een Vlaamse Gemeenschap die meer en meer aan een eigen identiteit wint.

Er zijn immers geldstromen van noord naar zuid. Deze geldstromen zijn allerm minst objectief verklaarbaar. Dat werd jaren geleden reeds aangetoond in een verslag van Leuvense professoren; dat werd onlangs aangetoond in het verslag-Jador; dat werd in talrijke ernstige publikaties reeds onomstotelijk aangetoond. Niemand heeft nood aan het zoveelste verslag dat door de minister in de commissie werd aangekondigd, teneinde nog maar eens een onderzoek te doen om nog maar eens aan te tonen dat water nat is, dat er niet objectief verklaarbare geldstromen zijn. De Regering weet dat er geldstromen zijn. Zij schreef in haar eigen regeerakkoord dat zij deze geldstromen zou beëindigen indien ze niet objectief verklaarbaar blijken te zijn. Ik verzet me overigens tegen alle geldstromen, of ze objectief verklaarbaar zijn of niet. Ik vind dat degenen die geld opbrengen, er ook alle verantwoordelijkheid over moeten kunnen dragen. De Regering meent dat de bestedingspatronen gelijk moeten zijn. De Regering is zich bewust van het geldverslindende effect van deze geldstromen. Maar de Regering... zij regeert niet! Zij laat zich gewoon gijzelen en weigert de regionalisering van de sociale zekerheid op de dagorde te plaatsen.

Responsabilisering mag te allen tijde worden vergroot, ten einde alle mogelijke en onmogelijke diensten in België door te lichten. Responsabilisering mag echter niet wanneer de Gemeenschappen ermee voor de eigen verantwoordelijkheid zouden worden geplaatst. Dan moet plots de federale overheid onder druk van de partij van de heer Busquin regelgevend en geldstroombevestigend optreden.

Het is mijn overtuiging dat deze recuperatiepogingen tot mislukken gedoemd zijn, dat zij enkel uitstellen, maar niet afstellen. De verschillende dynamiek van de volkeren die België bewonen kon niet worden afgeremd door 164 jaar Belgische bevoogding. Vlaanderen zal dus onafhankelijk worden, en zal de eigen uitgaven en inkomsten beter beheeren dan tot nu toe gebeurde. Tot spijt van de nostalgici die nog steeds menen dat sommige volkeren geschapen werden om te leiden, en andere om die leiders te dienen en vooral te betalen. Zelfs het wanhopige zoeken naar nieuwe beheerscomités in de sociale zekerheid zal geen baat brengen. Hiermee wordt enkel benadrukt dat de oude politici niet inzien dat de macht, de werkelijke macht, niet door hen wordt uitgeoefend. Zij zien niet in dat ze eigenlijk weinig invloed hebben en dat de structuren zelf het beleid bepalen.

Welnu, het is niet door via nieuwe beheerscomités kabinetsmedewerkers in diezelfde structuren te droppen, dat de structuren zullen worden gewijzigd. Het loutere toezien op het mechanisme van de geldstromen, en op foutief gebruik van gemeenschapsgelden, zal niet leiden tot een beter beheer ervan. Daarvoor zijn veel ingrijpendere maatregelen nodig, zoals bijvoorbeeld de splitsing van alle sectoren van de sociale zekerheid, zonder enige chaosbevorderende bevoegdheidsversnippering tussen Gemeenschappen en federatie.

Samengevat: sociale zekerheid moet, maar mag niet — en wordt toch — worden misbruikt om een asociale onzekerheid te scheppen voor de verplichte betalende. Een louter « zichzelf bewijzende » bureaucratie, gekoppeld aan een bezigheidsvoedende « administritis », moet verdwijnen. Solidaire bijdragen moeten, doorzichtig en controleerbaar, naar de noodlijdenden gaan. Geen enkele bestuurde mag worden uitgesloten, indien bij de bestuurde zelf de wil tot wederkerigheid aanwezig is. Enkel wie zich wil

inzetten voor de gemeenschap en wil bijdragen tot de goede werking ervan, heeft het recht zich te beroepen op ondersteuning vanwege diezelfde gemeenschap.

Het is duidelijk dat het Vlaams Blok niet veel gelijk zal krijgen, noch bij de actuele Regering, noch bij de actuele belangengroepen, die niet in dank zullen aanvaarden dat wij vragen onterecht geïnde gelden terug te betalen. Wij zullen evenmin gelijk krijgen van de «sleurpartijen», die in een reactie van «zetelkleverij» boos zijn op elke nieuwe partij. Alleen de geschiedenis zal ons gelijk geven. Het is ons duidelijk dat de huidige, slechte staatsstructuur onmachtig is om een echte solidariteit te waarborgen. De sociale programmawet die wij hier behandelen vormt daarvan enkel een overbodige illustratie. Die wet wil het stelsel niet saneren, maar wel oplappen *à la belge*, dus ten nadele van Vlaanderen.

Deze sociale «onzekerheidswet» zal daarom door het Vlaams Blok niet worden goedgekeurd. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Herzet.

Mme Herzet (PRL). — Monsieur le Président, avant toute chose, je tiens à réaffirmer clairement la volonté politique du PRL de maintenir à tout prix la solidarité dans notre système de sécurité sociale et d'en fixer des règles qui évitent l'exclusion des plus faibles. Je tiens à dire tout aussi clairement qu'il est évident que la maîtrise des dépenses dans le secteur des soins de santé constitue une condition essentielle de la sauvegarde de l'accès pour tous à un régime qualitatif de soins de santé.

Cela étant posé, il n'entre pas dans mes intentions d'aborder le détail de ce projet de loi portant des dispositions sociales; nous l'avons fait longuement en commission, madame la ministre, et l'excellent rapport circonstancié en porte témoignage. Mais je tiens à souligner — et à déplorer — la précipitation et l'improvisation qui caractérisent ce projet de loi. Il suffit de voir les très nombreux amendements déposés à l'initiative de la majorité elle-même, tout spécialement par mes collègues du CVP, et acceptés par les différents ministres, pour s'en convaincre. Ces améliorations sensibles à la copie du Gouvernement ne suffiront pas pour nous faire approuver ce projet de loi!

L'objectivité m'amène cependant à reconnaître quelques trop rares points positifs, tels que les contrôles de sécurité ou les agences locales pour l'emploi, pour autant que l'on évite certaines dérives; c'est d'ailleurs le but d'un de nos amendements.

Je me réjouis aussi des modifications de la réglementation relative aux contrats de travail qui, faisant disparaître certaines rigidités, faciliteront l'embauche, du moins on peut l'espérer, même si c'est dans une faible mesure.

De même, j'approuve la disposition qui vise à rendre obligatoire l'assurance contre les petits risques, ce qui assurera une meilleure protection des indépendants.

Quant au reste, beaucoup de questions posées, mais peu de réponses satisfaisantes; beaucoup d'incertitude, d'inquiétude, d'incohérence; beaucoup de poudre aux yeux, de vœux pieux, d'hypocrisie; beaucoup de déclarations d'intention, peu de responsabilisation.

Parlons par exemple de la gestion globale de la sécurité sociale et des missions confiées au nouveau comité de gestion: affectation des cotisations sociales et des moyens transférés par l'Etat, choix des options politiques prioritaires. Il est évident que l'on assiste, sous couvert de responsabilisation, à un réel transfert de compétences du Gouvernement vers les partenaires sociaux. Alors que l'on a pu constater, ces derniers jours, l'échec des négociations sociales et l'inaptitude des partenaires sociaux à se distancer de leurs discours traditionnels, teintés d'intérêts partisans et de maintien des droits acquis, le Gouvernement s'apprête à transférer toute la compétence budgétaire en sécurité sociale entre les mains des partenaires sociaux. Est-ce vraiment une décision opportune?

Par contre, nous sommes favorables à l'instauration et à la perception d'une cotisation sociale unique, ce qui évitera de nombreux transferts.

Quant à l'équilibre financier de la sécurité sociale, le Gouvernement se lance à nouveau, en matière de normes de croissance, dans des déclarations d'intention.

L'engagement de moyens généraux — TVA et accises — appelle au moins deux réflexions: en premier lieu, le Gouvernement affecte, par loi-programme, des moyens budgétaires — des recettes fiscales comptabilisées dans le budget des Voies et Moyens — directement au Fonds d'équilibre financier de la sécurité sociale. D'un point de vue technique, il s'agit d'une débudgétisation de plus en plus importante des dépenses à charge du budget de l'Etat, qui ne sont pas reprises dans le budget général des Dépenses.

En second lieu, cette débudgétisation permet au Gouvernement, de manière tout à fait artificielle, de prétendre que la subvention de l'Etat à la sécurité sociale, reprise au budget général des Dépenses, est toujours bloquée à 192 milliards sur base annuelle.

En ce qui concerne les adaptations de la sécurité sociale, le Gouvernement se limite, ici aussi, à une déclaration d'intention et à attendre un rapport du Conseil national du travail.

S'il est pleinement conscient des problèmes qui se posent, notamment en matière de financement de certains régimes, pourquoi le Gouvernement attend-il la fin de la législature pour proposer des modifications de structure de la sécurité sociale, sinon pour se permettre de ne rien décider concrètement?

La sélectivité en fonction des revenus, proposée par le Gouvernement, touche principalement les secteurs couvrant des risques généraux, en d'autres termes, les allocations familiales et les soins de santé. Dans les secteurs liés au travail, le Gouvernement admet, dans l'exposé des motifs, que «l'octroi d'indemnités devra être fondé sur un droit individuel, susceptible d'être modalisé en fonction de la composition du ménage et des revenus».

Doit-on comprendre que le Gouvernement souhaite appliquer également un principe de sélectivité dans le secteur du chômage, par exemple en limitant le montant des allocations en fonction des revenus globaux du ménage, après enquête sur les ressources? Manifestement, le Gouvernement n'a pas l'intention d'appliquer une quelconque sélectivité dans les autres secteurs.

Dans le domaine des accidents du travail et des maladies professionnelles, le Gouvernement propose, dans le présent projet de loi, de payer aux victimes d'un accident du travail frappées d'une incapacité de moins de 10 p.c. une rente viagère non indexée, en lieu et place du versement unique de la réparation en capital, et aux victimes d'une maladie professionnelle, une indemnité non indexée.

Cette réforme constitue un important recul du point de vue social et une appropriation, par les pouvoirs publics, d'un capital qui ne leur appartient pas et qu'ils peuvent placer. Nous déposerons donc à nouveau un amendement qui vise à indexer les rentes et à extraire celles-ci des règles anticumul.

Je formulerai ensuite deux réflexions générales concernant les prépensions et les pensions.

L'instauration d'un régime de prépension à mi-temps appelle, plus globalement, une réflexion d'ensemble sur le régime de la prépension conventionnelle, dont la prépension à mi-temps n'est qu'une modalité d'application par rapport au «temps plein».

Le système de la prépension conventionnelle devait permettre, par convention collective, le désengagement du personnel plus âgé dans l'entreprise, avec obligation de remplacement des travailleurs prépensionnés. Une dérogation à cette obligation de remplacement a été instaurée en faveur des entreprises en difficulté.

Il me semble que l'on assiste de plus en plus à une «dérive» de l'utilisation des règles de la prépension conventionnelle, pour désengager du personnel à moindre coût dans le chef des entreprises et pour échapper au chômage, du point de vue des organisations syndicales. Nous allons redéposer un amendement pour pallier cette dérive.

En ce qui concerne les retenues applicables aux prépensions à mi-temps, nous trouvons la mesure particulièrement inique, car elle frappe des revenus de remplacement qui, par définition, sont inférieurs aux revenus d'une activité professionnelle.

Quant aux pensions, le ministre vient de boucler une table ronde sur cette matière. Toute une table ronde, avec rapports et notes de synthèse, pour constater «qu'il est impossible

d'harmoniser, à court terme, les différents régimes de pensions qui ont chacun leur historique, leur spécificité et leur dynamique interne», et voir l'instauration, par le Gouvernement, d'une cotisation progressive sur la totalité des revenus de pension, y compris les pensions extra-légales, et qui doivent, dès lors, impérativement échapper à la cotisation envisagée.

Tous les organismes — le Bureau du Plan en tête — crient « casse-cou » en matière de financement des pensions après l'an 2000. La plupart des actifs actuels sont incapables de savoir si — et comment — leur pension légale leur sera payée en 2010 ou en 2020. Mais le Gouvernement se limite à déclarer qu'il est impossible d'harmoniser à court terme les différents régimes de pensions.

Permettez-moi aussi d'aborder ici un point qui me tient tout particulièrement à cœur: il s'agit de la pension des femmes. Je partage et j'appuie toutes les remarques et suggestions faites en commission par les différents membres féminins, en particulier par Mme Van Cleuvenbergen, dans ce domaine. Comme elle, je répète qu'il n'est pas question d'accepter le projet de réforme du calcul des pensions en ce qui concerne les femmes, à savoir, évaluer d'ici 2006 le mode de calcul du montant des pensions entre hommes et femmes, alors que le ministre vient de décider de réintroduire un âge théorique différent d'accès — 60 et 65 ans — à la retraite.

Certes, c'est un problème difficile. Mais il est tout aussi évident que des inégalités importantes existent encore dans les carrières professionnelles entre hommes et femmes, carrière moins longue ou interruption pour élever les enfants, travail généralement moins payé, promotion plus limitée, etc. Il faut obtenir un allongement de la période transitoire, débattre de l'âge de la pension, revoir le mode de calcul. Complémentairement à la table ronde, il est urgent et indispensable que le ministre consulte enfin les premières concernées, à savoir les organisations féminines représentatives.

Enfin, dans le cadre du dialogue social et économique, certaines mesures me paraissent non seulement irréalistes, mais encore tout à fait néfastes. Il s'agit des dispositions visées en cas de faillite et de reprise éventuelle d'une entreprise de quelque importance. Elles créent des rigidités qui ne seront pas de nature à favoriser l'emploi et des discriminations entre les travailleurs eux-mêmes.

Pour résumer et conclure, je dirai que tout au long de ce projet de loi, votre logique est la même: vous improvisez, vous taxez, vous reprenez, vous vous contentez d'engranger des bénéfices immédiats sans vouloir remettre profondément en cause la structure de la sécurité sociale et l'ensemble du système, ni surtout le rôle pléthorique de l'administration. La pression fiscale et parafiscale est devenue tout à fait intolérable: 420 milliard² depuis 1991 et 75 milliards par le biais du plan global du Gouvernement.

Aux sacrifices financiers imposés — même de manière détournée —, dans les secteurs des allocations familiales salaires, pensions, soins de santé, vous ajoutez un important volet fiscal qui touchera la propriété immobilière et qui est un véritable impôt sur le logement. Vous ne palliez ni le manque de sélectivité de la sécurité sociale ni son absence d'efficacité en matière de lutte contre la pauvreté et la marginalisation.

Je ne sais pas, madame la ministre, si votre projet vous permettra de renforcer ou de maintenir la cohésion de l'Etat fédéral, mais une chose est certaine, il ne vous permettra pas de relever ni le défi du chômage ni celui de l'évidente dualisation de notre société.

Pour toutes ces raisons, le PRL votera contre ce projet. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Wintgens.

M. Wintgens (PSC). — Monsieur le Président, je voudrais aborder la discussion de ce projet de loi sous l'angle particulier de la promotion de l'emploi et de la sauvegarde de la compétitivité. J'ai déjà, à plusieurs reprises en 1993, souligné le lien entre emploi et compétitivité ainsi que la nécessité de prendre des mesures qui aideront notre pays à sortir d'une crise qui n'est plus seulement conjoncturelle mais est aussi devenue structurelle.

Le Gouvernement l'a d'ailleurs fort bien compris et s'est engagé, déjà en 1993, dans la bonne voie.

C'est pourquoi une cotisation sur l'énergie en vue de sauvegarder la compétitivité et l'emploi est prélevée et est destinée à alléger les charges sociales des secteurs soumis à la concurrence internationale.

C'est pourquoi les 3 p.c. additionnels à l'impôt des personnes physiques sont réservés exclusivement au financement de la sécurité sociale.

C'est pourquoi, après l'échec de la concertation entre partenaires sociaux, le Gouvernement a pris ses responsabilités en mettant au point un plan global dont nous discutons aujourd'hui le volet social.

Déjà, lors du vote sur la déclaration gouvernementale annonçant le plan global, le groupe PSC avait apporté son soutien quant à l'application de la loi de 1989 de sauvegarde de la compétitivité. Le rapport du Conseil central de l'économie avait, en effet, en septembre dernier, de quoi nous alarmer tous, en tant que responsables du devenir de notre population.

Aussi une modération des revenus a-t-elle été imposée à toutes les catégories sociales. Le Gouvernement a également poursuivi l'idée de financer la sécurité sociale d'une manière alternative. Les recettes additionnelles de la TVA et des accises, les recettes provenant des modifications du régime fiscal des revenus mobiliers et immobiliers seront affectées à l'équilibre des comptes de notre sécurité sociale.

Voilà bien un de nos problèmes majeurs: sauvegarder la sécurité sociale, consolider, conforter le filet de protection sociale. Cet objectif est considéré comme une priorité pour notre parti. La philosophie de notre sécurité sociale doit rester celle d'une solidarité entre actifs et inactifs, bien portants et malades. Mais, en même temps, nous sommes conscients que les conditions économiques et démographiques ne sont plus les mêmes que celles de l'immédiat après-guerre.

Sans renier ni diminuer les acquis sociaux, il faut les adapter à un contexte changé. Car, à force de tenter de les consolider, on ruine les bases sur lesquelles ils ont été construits. Il faut sortir de la contrainte suicidaire qui consiste à faire supporter une protection sociale très développée par les seuls emplois qui s'en trouvent progressivement asphyxiés. Car le fond du problème se trouve bien là: notre société ne connaît plus le plein emploi déjà depuis un certain nombre d'années. Et l'on commence à comprendre que l'on n'y retournera pas, qu'il y a ce que l'on appelle un taux de chômage structurel qui ne disparaîtra pas nécessairement lorsque l'embellie conjoncturelle qui s'annonce, paraît-il, se concrétisera.

Nous osons espérer que la reprise est pour bientôt. Des signes encourageants ont déjà marqué le climat conjoncturel dans l'Union européenne, même si l'on ne peut encore parler de retour à une croissance économique durable. Nous voilà déjà ainsi quel que peu en conditions de devenir à nouveau plus optimistes.

Mais cela ne nous aide pas à résoudre notre problème structurel lié au phénomène de la mondialisation ou de la globalisation de l'économie. Notre structure industrielle porte déjà des traces de destruction qui, je l'espère, ne sont pas toutes irréversibles.

Le phénomène n'est pas nouveau, mais il se déplace de secteur en secteur et, donc, s'amplifie. Cela a commencé il y a déjà pas mal d'années par le textile. Il y a aussi la sidérurgie. Mais comme je l'ai déjà souligné en juillet dernier, le secteur des services n'est pas à l'abri d'une délocalisation. Et je citais les exemples de la Swissair qui a installé sa comptabilité à Bombay et de la Lufthansa qui a fait de même pour sa billetterie aux Philippines. Tout cela est possible grâce à des systèmes de communication de plus en plus performants et grâce à un personnel abondant, de mieux en mieux formé et surtout moins coûteux dans ces pays qui émergent dans le nouveau paysage économique mondial.

Est ainsi née l'entreprise globale qui n'a plus de centre. Elle n'est qu'un réseau constitué de différents éléments complémentaires, éparpillés à travers la planète, et qui s'articulent les uns aux autres selon une pure rationalité économique, obéissant exclusivement à deux maîtres mots: rentabilité et productivité. Ainsi, une entreprise belge peut emprunter en Suisse, installer ses centres de recherche en Allemagne, acheter ses machines en Corée du Sud, baser ses usines en Chine, élaborer sa campagne de marketing et de publicité en Italie, vendre aux Etats-Unis et avoir des sociétés à capitaux mixtes en Pologne, au Maroc et au Mexique.

C'est la constante recherche d'une relation optimale entre facteurs capital, travail et matières premières dans un monde sans frontières qui nous a conduits à une économie globale.

Et ce n'est que récemment que l'on en a mesuré les dangers et que les gouvernements commencent à faire preuve de volontarisme et à corriger les graves inconvénients de la mondialisation par des plans de relance.

Sinon, que fera notre population qui veut travailler et qui le fait d'ailleurs avec une excellente productivité? Où pourra-t-elle exercer ses talents et trouver des raisons d'avoir foi en la vie et la société? Où notre population trouvera-t-elle tout simplement les fondements de sa dignité?

La problématique n'est pas neuve. Déjà en 1967, dans un article publié par le CEPESS concernant les problèmes de l'industrie textile, j'avais souligné les déplacements de production et donc d'emploi dans ce secteur de certains pays vers d'autres.

Et j'avais cité à l'époque la synthèse imaginée par Robert Mosse, professeur à la Faculté de droit de Grenoble, en matière de salaires et d'emploi: « 1. Augmentons les salaires; 2. augmentons la production; 3. augmentons les salaires; 4. augmentons la production, etc. Et il importe peu que l'on commence du pied droit ou du pied gauche. L'essentiel est de se mettre en marche et d'avancer. »

Cette formule magique et heureuse a été à la base de notre expansion d'après-guerre. Nous en sommes loin du compte, bien à regret.

Et j'avais pourtant déjà souligné à l'époque que si les salaires et la production avaient progressé, l'emploi, lui, avait diminué, de même que l'activité de certaines régions par rapport à d'autres.

Voilà l'embryon du phénomène de mondialisation de l'économie qui s'est développé jusqu'à nos jours et pose aujourd'hui un réel problème d'emploi dans nos pays européens.

J'ai déjà dit que le Gouvernement a compris la problématique et prend des mesures pour relancer l'emploi: politique de sécurité, agences locales pour l'emploi, emplois-tremplins. Je confirme ici le soutien du groupe PSC à cette politique active pour l'emploi. Notre collègue Andrée Delcourt développera ces incitants tout à l'heure.

Mais je voudrais surtout ici souligner deux mesures du plan global qui vont redynamiser nos entreprises et leur permettre de mieux aborder la concurrence internationale de plus en plus vive et aiguë.

Il s'agit tout d'abord de la réduction des charges sociales. L'opération Maribel est renforcée dans les secteurs les plus exposés à la concurrence internationale et étendue au secteur du transport. Les mesures sont maintenant connues par la publication d'un arrêté royal avec effet au 1er janvier 1994 et au 1er avril 1994 pour le secteur du transport. Une réduction des charges sociales a aussi été prévue dégressivement à partir des salaires les moins élevés.

Ensuite, je voudrais soutenir la volonté émise par le Gouvernement d'augmenter la flexibilité des contrats de travail. Les rigidités de notre législation du travail sont, en effet, les coûts indirects liés aux salaires.

Le plan global avait annoncé la possibilité de conclure plusieurs contrats successifs à durée déterminée, bien sûr avec une limite, afin de permettre à nos entreprises de mieux s'adapter à des situations de marché très changeantes, trop changeantes.

Cette mesure ne pouvait être inscrite dans ce projet de loi car l'avis du Conseil national du travail devait être demandé. Je me réjouis d'apprendre que la mesure a été confirmée par celui-ci. Les entreprises pourront conclure plusieurs contrats de travail successifs à durée déterminée — trois mois pendant deux ans ou six mois pendant trois ans — avec des délais de préavis. J'espère que ce texte de loi pourra être voté prochainement.

Voilà donc un peu plus de flexibilité et une réduction des charges sociales dans certains secteurs et sur les salaires les moins élevés qui vont, nous l'espérons, et j'y crois, créer et certainement consolider des emplois. C'est, en effet, par ces approches que nous valoriserons les plus grands gisements potentiels d'emplois. Le dynamisme de nos entreprises s'en trouvera revigoré. La flexibi-

lité est d'ailleurs une opportunité qu'un entrepreneur se doit de posséder pour réussir de nos jours. Il doit, pour survivre dans un monde en constante et de plus en plus rapide mutation, s'adapter, adapter son organisation, son produit, donc souvent se spécialiser et, surtout, constamment innover. C'était déjà vrai il y a quelques années. Je l'avais déjà écrit à l'époque, en 1967, dans mon analyse du secteur textile: « Si un large marché est ouvert à l'article standard compétitif, il existera longtemps encore un marché ouvert à la spécialisation commerciale pour des articles diversifiés à base de créativité. »

Voilà pourquoi je qualifie ces deux mesures comme porteuses d'espoir — espoir d'emplois — car elles vont dans la bonne voie, celle d'améliorer le contexte dans lequel un entrepreneur s'adapte à son marché, décide de créer et de maintenir de l'emploi. Même si elles ne sont que timides — et on peut le regretter —, elles ont déjà le mérite d'exister, et peut-être n'est-ce qu'un premier pas dont le succès pourra entraîner d'autres.

Mais, bien sûr, je me rends compte aussi qu'il ne s'agit là que du contexte national et qu'il faudrait également agir sur le contexte international. Et là, je voudrais en appeler à la vigilance du Gouvernement dans les négociations internationales.

Les récents accords du GATT ont largement libéralisé les flux commerciaux. Mais, dans ces négociations sur le nouvel ordre mondial, les conditions de production, à savoir les horaires de travail, la salubrité, le niveau des salaires et de la protection sociale, les congés, le travail des enfants, ne sont pas prises en compte.

Bref, ce que l'on appelle la « clause sociale » n'a, jusqu'à maintenant, jamais été introduite dans les discussions du GATT. Or, celle-ci est recommandée depuis de nombreuses années par le Bureau international du travail à Genève où sont représentés les Etats, les organisations syndicales et patronales, et qui est d'ailleurs présidé par un de nos précédents ministres de l'Emploi et du Travail et l'un de nos anciens collègues sénateurs, Michel Hansenne. Récemment invité au Journal télévisé de la RTBF, il y a réitéré sa volonté, après le succès des accords du GATT, de rouvrir le débat international sur des réglementations sociales minimales et sur une ratification plus large des conventions du BIT.

M. Jonckheer (Ecolo). — Monsieur Wintgens, permettez-moi de vous interrompre quelques instants. Je trouve votre analyse intéressante et je souscris pour l'essentiel à vos propos.

M. Wintgens (PSC). — J'en suis honoré.

M. Jonckheer (Ecolo). — Cependant, vos conclusions me surprennent. Nous pouvons interpréter les dispositions préconisées par le Gouvernement comme un ajustement à cette nouvelle donne mondiale. La flexibilité du marché du travail est accrue; l'accent est mis sur la création d'emplois précaires à travers les agences locales pour l'emploi. Cependant, je n'aperçois pas clairement de quelle manière ces mesures contribueront à protéger l'espace social européen des conséquences négatives de la mondialisation que vous avez dénoncées.

Vous avez également fait allusion au BIT ou, plus exactement, à l'OIT. A cet égard, je vous rappelle que les accords du GATT seront signés à Marrakech en avril prochain. Le combat des écologistes a toujours consisté à réclamer la prise en compte de clauses sociales et environnementales dans les négociations menées par l'Uruguay Round, mais nous recevons chaque fois la même réponse: « Signons d'abord, nous verrons ensuite. »

Par conséquent, je ne puis partager votre analyse et votre constat à l'égard des mesures gouvernementales ou des propositions de M. Hansenne, qui m'apparaissent non comme des garde-fous mais comme une adaptation par rapport aux aspects négatifs que vous dénoncez.

M. Wintgens (PSC). — Nous partageons votre point de vue. J'estime effectivement que nous devons tenir compte de cette situation. Vous admettez toutefois qu'il est impossible, voire inacceptable, que des délocalisations d'entreprises continuent à être basées uniquement sur l'exploitation des enfants ou d'autres situations sociales intolérables à nos yeux...

M. Jonckheer (Ecolo). — Je suis tout à fait d'accord avec vous à ce sujet, mais je voudrais encore attirer votre attention sur deux points.

Vous avez cité le professeur Mosse — vous avez de bonnes lectures! — dont la thèse était, à l'époque déjà, dans les années cinquante, d'inspiration keynésienne. Actuellement, les professeurs Malinvaud et Drèze — ils se sont encore exprimés à ce sujet avant le Conseil européen de Bruxelles — ne partagent pas vraiment cette optique mais plaident quand même pour un rehaussement du niveau des investissements à l'intérieur de la Communauté européenne.

En ce qui concerne les conclusions du Conseil européen de Bruxelles, il est évident que les gouvernements sont très réticents vis-à-vis d'un redressement volontaire du niveau des investissements et que le financement n'a pas pu faire l'objet d'un accord. Par ailleurs, les dispositions prévues par le Livre blanc — les grands réseaux d'infrastructures, etc. — s'inscrivent une fois de plus dans la logique de mondialisation de l'économie.

Par conséquent, sans pour autant critiquer toutes les mesures prises, je constate une certaine fuite en avant de l'Union européenne dans ce processus de mondialisation de l'économie. En outre, les clauses ou mesures spécifiques tendant à protéger le modèle social européen dans le cadre d'une vision solidaire sont débattues mais restent lettre morte.

Le processus européen demeure donc déséquilibré et accentue cette logique de mondialisation, dont vous démontrez vous-même les aspects négatifs.

M. Wintgens (PSC). — Je ne suis pas d'accord avec vous sur ce plan car les mesures gouvernementales sont basées sur un allègement de la charge sociale par la diminution de la contribution directe. Nous assistons à une mutation de la charge et de la consolidation de la sécurité sociale qui ne sera plus alimentée uniquement par les salaires. Nous ne pouvons refuser cette voie, également prônée par le professeur Malinvaud, le professeur Drèze et d'autres encore.

Quant au Livre blanc, il prône les investissements susceptibles d'avoir des retombées sur l'emploi et de redynamiser l'Union européenne. A cet égard, nous empruntons aussi la bonne direction. En quoi ne serait-ce pas le cas? Parce que les investissements préconisés ne sont pas ceux que vous vouliez privilégier?

M. Jonckheer (Ecolo). — Oui, d'une part. D'autre part, les simulations relatives aux créations d'emplois sont contestées. Lors du dernier Conseil ECOFIN, le secrétaire d'Etat aux Finances de la république fédérale d'Allemagne a indiqué que les projections concernant la création de 15 millions d'emplois dans la Communauté d'ici l'an 2000 ne devaient pas être prises trop au sérieux.

Les simulations de l'Union européenne reposent sur des taux de croissance très élevés et sur des taux de productivité relativement faibles. C'est d'ailleurs de là que dépend le type de postes de travail que l'on peut espérer créer. Toutefois, je le répète, ces simulations sont déjà contestées, comme ce fut le cas de l'impact du marché intérieur en matière de création d'emplois. Mais il s'agit là d'un autre débat.

M. Wintgens (PSC). — Je vous sais gré d'avoir donné à cette discussion une telle dimension.

M. Jonckheer (Ecolo). — J'ai réagi à la qualité de votre intervention, monsieur Wintgens.

M. Wintgens (PSC). — Je vous en remercie.

Je conclus. Je suis certain que le Gouvernement sera aussi attentif à la problématique que j'ai développée tout à l'heure, qu'il lui apportera son soutien et que les résultats bénéfiques qui en découleront pourront être doublés dans le chef des populations encore exploitées et pour la pérennité de notre expansion économique légitime.

C'est dans l'espoir que le Gouvernement persévéra dans sa détermination à encourager l'emploi et à sauvegarder la compétitivité que le groupe PSC votera ce projet de loi. (Applaudissements.)

M. le Président. — Nous poursuivrons cette discussion cet après-midi à 14 heures.

Wij zetten deze bespreking voort vanmiddag om 14 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 12 h 20 m.)

(De vergadering wordt gesloten om 12 h 20 m.)

